

Львівське міське комунальне підприємство "Львівводоканал"

КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року
зі Звітом незалежного аудитора

КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року

ЗМІСТ

Звіт незалежного аудитора	
Заява про відповідальність управлінського персоналу за складання й затвердження консолідованої фінансової звітності	1
Консолідований звіт про сукупні доходи	2
Консолідований звіт про фінансовий стан	3
Консолідований звіт про рух грошових коштів.....	4
Консолідований звіт про зміну власного капіталу	5
Примітки до консолідованої фінансової звітності	6-35

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

Управлінському персоналу Львівського міського комунального підприємства "Львівводоканал"

Думка із застереженнями

Ми провели аудит консолідованої фінансової звітності Львівського міського комунального підприємства "Львівводоканал" та його дочірнього підприємства "Водомір" (надалі "Група"), що складається з консолідованого звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2017 року, консолідованого звіту про сукупний дохід, консолідованого звіту про зміни у власному капіталі та консолідованого звіту про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою, і приміток до консолідованої фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

На нашу думку, за винятком можливого впливу питань, описаних в розділі "Основа для думки із застереженням" нашого звіту, консолідована фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах, фінансовий стан Групи на 31 грудня 2017 року, її фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Основа для думки із застереженням

Група використовує в процесі діяльності, однак не визнає в складі активів земельні ділянки, отримані в постійне користування за рішеннями місцевих органів влади. В час аудиту ми не мали змоги визначити суму необхідного коригування через відсутність в Групі оцінки таких активів.

Група не веде облік та не зберігає первинні документи, що стосуються формування вартості основних засобів, придбаних та створених до 2014 року. У нас не було можливості достатньо розширити аудиторські процедури, щоб переконатися в достовірності чистої балансової вартості основних засобів у сумі 528 377 тис.грн. станом на 31.12.2017 року та в сумі 587 513 тис.грн. станом на 31.12.2016 року, поданих у консолідованому звіті про фінансовий стан, витрат на амортизацію в сумі 95 642 тис.грн. за 2017 рік та в сумі 70 988 тис.грн. за 2016 рік, визнаних у консолідованому звіті про сукупні доходи та відповідного впливу на відстрочені податки.

Ми не спостерігали за інвентаризацією запасів станом на 31 грудня 2016 року, оскільки ця дата передувала призначенню нас аудиторами. У зв'язку із обмежувачими особливостями бухгалтерського обліку Групи, ми не могли підтвердити обсяг цих активів в сумі 18 663 тис.грн. шляхом виконання альтернативних аудиторських процедур. З причини того, що ці активи є складовою частиною процесу визначення результатів операцій, ми не мали змогу визначити, чи необхідні коригування цифр, відображених у звіті про сукупні доходи за 2016 рік.

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі "Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності" нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до компанії згідно з Кодексом Етики Професійних бухгалтерів, виданим Радою з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів ("Кодекс етики"), та згідно з етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та вимог Кодексу етики. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки.

Важливі обставини - обмеження щодо розповсюдження та використання

Наш звіт підготовлено виключно для управлінського персоналу Групи з ціллю його подання Європейському Банку Реконструкції і Розвитку, звіт не може бути використаний для інших цілей, не може надаватися іншим особам або використовуватись ними.

Суттєва невизначеність щодо безперервності діяльності

Звертаємо увагу на примітку 3.5 до консолідованої фінансової звітності, де описується, що протягом тривалого періоду фінансовий результат діяльності Групи є негативним, у зв'язку з тим, що тарифи на водопостачання та водовідведення, затверджені Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, не покривають витрат Групи та провокують подальшу збитковість діяльності. Група отримує значну фінансову підтримку від місцевих та державних органів влади. Ці фактори вказують на існування суттєвої невизначеності, яка може поставити під сумнів здатність Групи безперервно продовжувати свою діяльність у разі

відсутності фінансової підтримки у майбутньому. Висловлюючи нашу думку із застереженням, ми не брали до уваги це питання.

Відповідальність управлінського персоналу та тих, кого наділено найвищими повноваженнями, за фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання консолідованої фінансової звітності відповідно до МСФЗ та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання консолідованої фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні консолідованої фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, крім випадків, якщо управлінський персонал або планує ліквідувати Групу чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Ті, кого наділено найвищими повноваженнями, несуть відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Групи.

Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що консолідована фінансова звітність у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, якщо воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї консолідованої фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом всього завдання з аудиту. Окрім того, ми:

- Ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення консолідованої фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо та виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, та отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та належними для використання їх як основи для висловлення нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, невірні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю.
- Отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю Групи.
- Оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом.
- Доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, доходимо висновку, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, які поставили б під значний сумнів можливість Групи продовжити безперервну діяльність. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в своєму аудиторському звіті до відповідних розкриттів інформації у консолідованій фінансовій звітності або, якщо такі розкриття є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого аудиторського звіту. Тим не менш, майбутні події або умови можуть примусити Групу припинити свою діяльність на безперервній основі.
- Оцінюємо загальне подання, структуру та зміст консолідованої фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи відображає консолідована фінансова звітність операції та події, що лежать в основі її складання, так, щоб досягти достовірного відображення.

Ми повідомляємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, інформацію про запланований обсяг і час проведення аудиту та суттєві результати аудиту, включаючи будь-які суттєві недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Партнер із завдання: Роман Білик
Місто Львів, 25 липня 2018 року

ЗАЯВА ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ ЗА СКЛАДАННЯ Й ЗАТВЕРДЖЕННЯ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Нижче наведена заява, яку необхідно розглядати разом з описом обов'язків незалежного аудитора, що містяться в представленому вище Звіті незалежного аудитора, зроблена з метою розмежування відповідальності управлінського персоналу Львівського міського комунального підприємства "Львівводоканал" та його дочірнього підприємства "Водомір" (надалі "Група") і зазначеного незалежного аудитора, стосовно консолідованої фінансової звітності.

Управлінський персонал Групи несе відповідальність за складання та подання консолідованої фінансової звітності, що відображає достовірно у всіх суттєвих аспектах фінансовий стан Групи станом на 31 грудня 2017 року, її фінансові результати та рух грошових коштів за рік, що минув на зазначену дату, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності ("МСФЗ").

У процесі складання консолідованої фінансової звітності управлінський персонал Групи відповідає за:

- Вибір належних принципів бухгалтерського обліку та їх послідовне застосування;
- Застосування обґрунтованих оцінок і допущень;
- Дотримання відповідних МСФЗ й розкриття всіх істотних відхилень у примітках до консолідованої фінансової звітності;
- Складання консолідованої фінансової звітності, виходячи з припущення, що Група буде продовжувати свою діяльність у найближчому майбутньому, за винятком випадків, коли таке припущення неправомірне.

Управлінський персонал також несе відповідальність за:

- Розробку, впровадження й забезпечення функціонування ефективної й надійної системи внутрішнього контролю;
- Підтримку системи бухгалтерського обліку, що дозволяє в будь-який момент підготувати з достатнім ступенем точності інформацію про фінансовий стан Групи та забезпечити відповідність фінансової звітності вимогам МСФЗ;
- Вживання заходів, у межах своєї компетенції, для забезпечення збереження активів Групи;
- Запобігання й виявлення фактів шахрайства та інших зловживань.

Консолідована фінансова звітність Групи станом на 31 грудня 2017 року затверджена її управлінським персоналом 25 липня 2018 року.

Директор / Вольський В. В.

Головний бухгалтер / Цитульський І. В.

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"

КОНСОЛІОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНІ ДОХОДИ за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р. (в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Примітки	2017	2016 скориговано
Виручка	6	426 635	358 926
Собівартість	7	(465 511)	(397 188)
Валовий прибуток/(збиток)		(38 876)	(38 262)
Адміністративні витрати	8	(56 764)	(46 448)
Інші операційні доходи	9	19 915	5 129
Інші операційні витрати	10	(55 663)	(91 568)
Операційний збиток		(131 388)	(171 149)
Фінансові доходи	11	37	28
Фінансові витрати	11	(14 860)	(40 904)
Збиток до оподаткування		(146 211)	(212 025)
Податок на прибуток	12	16 322	22 056
Чистий збиток		(129 889)	(189 969)

Директор / Вольський В. В.

Головний бухгалтер / Цитульський І. В.

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"**КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
на 31 грудня 2017 р.**

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Примітки	31.12.2017	31.12.2016 скориговано
АКТИВИ			
Необоротні активи			
Основні засоби	13	629 134	638 815
Нематеріальні активи	14	814	723
		629 948	639 538
Оборотні активи			
Запаси	15	27 483	18 663
Торгова дебіторська заборгованість	16	43 601	39 282
Інша дебіторська заборгованість	17	20 303	14 324
Аванси видані	18	1 225	4 526
Податки до відшкодування	19	8 435	2 230
Грошові кошти та їх еквіваленти	20	7 063	3 931
		108 110	82 956
Всього активи		738 058	722 494
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Власний капітал			
Статутний капітал	21	930 418	745 869
Додатковий капітал		11 902	3 473
Накопичений збиток		(567 502)	(437 613)
		374 818	311 729
Довгострокові зобов'язання			
Кредити та позики	22	154 625	203 635
Відстрочені податкові зобов'язання	12	-	16 322
Резерви та забезпечення	23	452	238
		155 077	220 195
Поточні зобов'язання			
Кредити та позики	22	57 611	52 175
Торгова кредиторська заборгованість	24	31 683	24 142
Інша кредиторська заборгованість	25	9 366	8 939
Податкові зобов'язання	26	27 932	37 176
Аванси отримані	27	30 055	33 884
Резерви та забезпечення	23	51 516	34 254
		208 163	190 570
Всього зобов'язання		363 240	410 765
Всього капітал та зобов'язання		738 058	722 494

Директор / Вольський В. В.

Головний бухгалтер / Цитульський І. В.

Цю консолідовану фінансову звітність слід розглядати разом з доданими примітками, які становлять її невід'ємну частину.

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	2017	2016 скориговано
Рух грошових коштів від операційної діяльності		
Збиток до оподаткування	(146 211)	(212 025)
Коригування на:		
Амортизацію основних засобів і нематеріальних активів	95 768	72 222
Списання основних засобів	165	-
Безоплатне отримання основних засобів	(1 281)	-
Фінансові витрати	14 860	40 904
Фінансові доходи	(37)	(28)
Списання запасів до чистої вартості реалізації	-	142
Зменшення / (збільшення) резерву сумнівної заборгованості	36 398	76 423
Інші коригування	16 144	-
Зміни в робочому капіталі:		
Запаси	(8 820)	(5 932)
Торгова дебіторська заборгованість	(157 786)	(139 190)
Податки до відшкодування	(6 207)	1 897
Аванси видані	1 845	(4 075)
Інша дебіторська заборгованість	(6 265)	(13 099)
Торгова кредиторська заборгованість	127 605	116 113
Інша кредиторська заборгованість	287	1 799
Резерви та забезпечення	17 476	6 157
Податкові зобов'язання	(13 894)	2 413
Аванси отримані	(3 876)	24 790
	(33 829)	(31 489)
Сплата відсотків	(8 974)	(13 073)
Сплата податку на прибуток	-	-
Чистий рух грошових коштів від операційної діяльності	(42 803)	(44 562)
Рух грошових коштів від інвестиційної діяльності		
Придбання основних засобів	(89 775)	(46 254)
Придбання нематеріальних активів	(217)	(849)
Отримані відсотки	37	28
Чисті кошти, використані в інвестиційній діяльності	(89 955)	(47 075)
Рух грошових коштів від фінансової діяльності		
Внески учасників	185 347	178 787
Надходження кредитів та позик	96 847	90 969
Погашення кредитів та позик	(146 307)	(174 339)
Чистий рух грошових коштів від фінансової діяльності	135 887	95 417
Чистий рух грошових коштів за період	3 129	3 780
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	3 931	151
Вплив зміни валютних курсів	3	-
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	7 063	3 931

Директор / Вольський В. В.

Головний бухгалтер / Цитульський І. В.

Цю консолідовану фінансову звітність слід розглядати разом з доданими примітками, які становлять її невід'ємну частину.

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ЗМІНУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Статутний капітал	Неоплачений капітал	Додатковий капітал	Накопичений збиток	Разом
Станом на 31 грудня 2015	579 273	(25 517)	-	(247 644)	306 112
Чистий збиток за період	-	-	-	(189 969)	(189 969)
Оголошена зміна статутного капіталу	175 313	(175 313)	-	-	-
Внески учасників	-	192 113	-	-	192 113
Безоплатно отримані активи	-	-	3 473	-	3 473
Станом на 31 грудня 2016	754 586	(8 717)	3 473	(437 613)	311 729
Чистий збиток за період	-	-	-	(129 889)	(129 889)
Оголошена зміна статутного капіталу	304 427	(304 427)	-	-	-
Внески учасників	-	184 549	-	-	184 549
Безоплатно отримані активи	-	-	8 429	-	8 429
Станом на 31 грудня 2017	1 059 013	(128 595)	11 902	(567 502)	374 818

Директор / Вольський В. В.

Головний бухгалтер / Цитульський І. В.

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

1. Інформація про Групу та основні напрямки її діяльності

Львівське міське комунальне підприємство "Львівводоканал" (надалі "Компанія", або разом з дочірніми підприємствами "Група") утворене Управлінням комунального господарства Львівського міськвиконкому наказом від 31 серпня 1992 року №78. Підпорядковане Департаменту житлового господарства та інфраструктури Львівської міської ради. Створене з метою забезпечення міста Львова та супутніх сіл області питною водою, водовідведення та очищення стоків. Група також виконує будівельні, пусконаладжувальні та проектні роботи на об'єктах водопостачання та водовідведення, проводить аналіз якості питної води та стічної рідини. Юридична адреса і місцезнаходження Компанії: вул. Зелена, 64, м. Львів, Україна, 79017.

Дочірні підприємства, якими володіє Компанія:

Дочірнє підприємство "Водомір" - 100%. Основна діяльність – монтаж, демонтаж, ремонт та перевірка приладів обліку витрат води. Юридична адреса і місцезнаходження: вул. Зелена, 64, м. Львів, Україна, 79017.

Середньооблікова чисельність працівників Групи у 2017 році – 1 737 працівники (2016: 1 774 працівники).

2. Умови функціонування Групи в Україні

Українській економіці, як і раніше, притаманні ознаки та ризики ринку, що розвивається. Такі особливості включають, але не обмежуються, низьким рівнем ліквідності на ринках капіталу, відносно високим рівнем інфляції та наявністю валютного контролю, що не дозволяє національній валюті бути ліквідним засобом платежу за межами України. Стабільність економіки України в значній мірі залежить від політики та дій уряду, спрямованих на реформування адміністративної та правової систем, а також економіки в цілому. На українську економіку впливають ринкові коливання та зниження темпів економічного розвитку у світовій економіці. Як наслідок, операціям в Україні властиві ризики, не типові для країн із розвинутою економікою.

З кінця 2013 року Україна перебуває під впливом політичних та економічних потрясінь:

- Автономна Республіка Крим була анексована Російською Федерацією;
- Політична нестабільність та сепаратистські рухи на території Східної України перетворились у збройний конфлікт у частині Луганської та Донецької областей, спричинивши втрату Урядом України контролю над цими територіями;
- Українська гривня продовжує девальвувати відносно основних світових валют і, як наслідок, для підтримки стабільності економіки необхідні значні фінансові вливання.

Стабілізація економічної та політичної ситуації залежить, значною мірою, від ефективності здійснюваних Українським Урядом та НБУ заходів. Наразі, подальший розвиток економічних та політичних подій, так само як і вплив цих змін на діяльність Групи, її контрагентів є непередбачуваним.

Консолідована фінансова звітність відображає поточну оцінку управлінським персоналом потенційного впливу економічної ситуації в Україні на діяльність і фінансове становище Групи. Подальші зміни економічної ситуації в країні можуть суттєво відрізнитися від оцінки управлінського персоналу.

3. Основа складання консолідованої фінансової звітності

3.1. Заява про відповідність

Цю консолідовану фінансову звітність складено відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності ("МСФЗ"), затвердженими Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку ("РМСБО"), а також згідно з тлумаченнями, випущеними Комітетом із Тлумачень міжнародної фінансової звітності ("КТМФЗ").

Група здійснює поточний облік у відповідності до Українських Положень (стандартів) фінансової звітності (ПсБО). Консолідована фінансова звітність відрізняється від фінансової звітності складеної відповідно до П(С)БО, оскільки вона містить певні коригування, що не були відображені у облікових записях Групи, проте які є необхідними для презентації фінансового стану Групи, її фінансових результатів та грошових коштів у відповідності до МСФЗ.

3.2. Основа подання інформації

Цю консолідовану фінансову звітність складено на основі принципів нарахування та історичної собівартості.

На практиці сутність операцій та інших обставин і подій не завжди відповідає тому, що витікає з їх юридичної форми. У своїй консолідованій фінансовій звітності Група організувала та здійснює облік і відображає господарські операції та інші події не тільки відповідно до їх юридичної форми, але відповідно до їх змісту та економічної суті.

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

3.3. Функціональна валюта та валюта подання

Функціональною валютою Групи є українська гривня, що є валютою середовища, в якому здійснюються всі господарські операції. Українська гривня не є повністю конвертованою валютою за межами території України. Консолідовану фінансову звітність складено в тисячах гривень з заокругленням до цілих, якщо окремо не зазначено інше.

Українська гривня є також валютою подання для цілей цієї консолідованої фінансової звітності.

3.4. Основа консолідації

Консолідована фінансова звітність складається з фінансової звітності ЛМКП "Львівводоканал" та фінансової звітності його дочірнього підприємства.

Дочірнє підприємство повністю консолідується Підприємством з дати створення, що являє собою дату отримання Групою контролю над дочірньою компанією, і продовжує консолідуватися до дати втрати такого контролю. Фінансова звітність дочірньої компанії підготовлена за той же звітний період, що і звітність материнської компанії на основі послідовного застосування облікової політики материнської компанії. Всі внутрішньогрупові залишки, доходи і витрати, нереалізовані доходи і витрати, а також дивіденди, що виникають у результаті здійснення операцій усередині Групи, повністю виключені.

Станом на 31 грудня 2017 і 2016 років, консолідована фінансова звітність включає фінансову звітність ЛМКП "Львівводоканал" та зазначене нижче дочірнє підприємство:

Назва підприємства	Країна	Вид діяльності	Частка власності, %
ДП "Водомір"	Україна	Послуги повірки лічильників	100.00

3.5. Суттєві судження, облікові оцінки та припущення керівництва

Підготовка консолідованої фінансової звітності згідно з МСФЗ вимагає від керівництва Групи суджень та здійснення оцінок і припущень, які впливають на застосування облікової політики, суми активів, зобов'язань, доходів та витрат, які визнані у консолідованій фінансовій звітності, а також на розкриття інформації про умовні активи та зобов'язання.

Оцінки та припущення керівництва базуються на інформації, яка доступна на дату складання консолідованої фінансової звітності. Фактичні результати можуть відрізнятися від поточних оцінок. Ці оцінки та припущення періодично переглядаються і, в разі необхідності коригувань, такі коригування відображаються у складі фінансових результатів за той період, в якому про них стало відомо. Інформацію про найбільш суттєві облікові оцінки та припущення керівництва Групи наведено нижче.

Застосування МСБО (IAS) 29 "Фінансова звітність в умовах гіперінфляції"

Група не застосовувала вимоги МСБО 29, який передбачає перерахунок фінансової звітності у країні з гіперінфляційною економікою, виходячи з таких припущень та оцінок:

- МСБО 29 визначає за краще, щоб всі компанії і банки, які здійснюють свою діяльність в умовах гіперінфляції в одній країні, повинні застосовувати вимоги МСБО 29, починаючи з одного і того ж періоду. Управлінському персоналу Групи невідомо про початок застосування українськими компаніями МСБО 29. Крім того, фактичні приклади публічних українських компаній і банків свідчать про незастосування МСБО 29 під час складання своєї проміжної фінансової звітності в межах річного звітного періоду, що закінчується 31 грудня 2017 року;
- Міністерство фінансів України, як орган відповідальний за державну політику в області бухгалтерського обліку, не визнав українську економіку гіперінфляційною. Цього також не зробили міжнародні організації, що в тій чи іншій мірі співпрацюють з Україною (зокрема, Міжнародний Валютний Фонд);
- Поточна економічна ситуація була досягнута за рахунок разових надзвичайних подій в країні, викликаних в першу чергу не економічними чинниками. Управлінський персонал не очікує, що загострення нестабільної економічної ситуації триватиме в осяжному майбутньому.

Зменшення корисності основних засобів

На кожну звітну дату Група визначає, чи наявні ознаки можливого зменшення корисності активу або групи активів, що генерують грошові потоки. Визначення зменшення корисності основних засобів передбачає застосування оцінок, які включають, зокрема, встановлення причини, часу та суми знецінення. Зменшення корисності ґрунтується на великій кількості факторів, таких як зміна поточного конкурентного середовища, очікування щодо зростання промисловості, збільшення вартості капіталу, зміни у майбутній доступності фінансування, технологічне старіння, припинення певного виду діяльності, поточна вартість відшкодування та інші зміни в обставинах, які свідчать про зменшення корисності.

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Оцінки суми відшкодування активів базуються на оцінках керівництва, включаючи оцінки операцій у майбутньому, майбутній прибутковості активів, припущеннях щодо ринкових умов у майбутніх періодах, розвитку технологій, змін у законодавстві та інших факторів. Ці припущення використані у розрахунку вартості використання активу та включають прогнози щодо майбутніх грошових потоків і вибір відповідної ставки дисконтування. Група оцінює ці припущення на звітну дату, тому реальні результати можуть відрізнитися від припущень. Зміни обставин, припущень та оцінок керівництва можуть спричинити збитки від зменшення економічної корисності активів у відповідних періодах.

Строки корисного використання основних засобів

Група оцінює залишкові строки корисного використання об'єктів основних засобів на кінець кожного фінансового року. Якщо нові очікування відрізняються від попередньо зроблених оцінок, такі зміни вважаються зміною облікових оцінок та обліковуються перспективно. Такі оцінки можуть мати суттєвий вплив на балансову вартість основних засобів та суму амортизації, визнану у звіті про сукупні доходи.

Резерв сумнівних боргів

Резерв сумнівних боргів створюється виходячи з оцінки платоспроможності конкретних дебіторів та термінів протермінування оплати заборгованості. Якщо відбувається погіршення платоспроможності якого-небудь із великих дебіторів або фактичні збитки від невиконання зобов'язань боржниками перевищують оцінки Групи, фактичні результати можуть відрізнитися від зазначених оцінок. Нарахування та відновлення резерву сумнівних боргів може бути істотними.

Знецінення запасів

Керівництво оцінює необхідність уцінки запасів до їх чистої вартості реалізації з урахуванням строків корисного використання запасів та наявності ознак їх технічного і фізичного старіння. Якби вартість запасів не була повністю відшкодовуваною, Групі необхідно було б відображати в обліку витрати на коригування запасів до їх чистої вартості реалізації.

Резерв під пенсійні виплати

Управлінським персоналом Групи прийнято рішення визнавати забезпечення під виплати пільгових пенсій, оскільки існує юридичне зобов'язання здійснювати такі виплати на вимогу Пенсійного Фонду України. По частині виплат існує чіткий графік та суми до погашення. Резерв під пенсійні виплати враховує в тому числі і припущення управлінського персоналу щодо зобов'язань, що можуть виникнути у найближчому майбутньому, внаслідок виходів на пенсію нових працівників.

Податки

Українське законодавство щодо оподаткування та здійснення господарської діяльності, включаючи контроль за валютними та митними операціями, продовжує розвиватися. Законодавчі та нормативні акти не завжди чітко сформульовані, а їх тлумачення залежить від точки зору місцевих, обласних і центральних органів державної влади та інших органів державного управління. Часто точки зору різних органів на певне питання відрізняються. Керівництво вважає, що Група дотримувалась всіх нормативних положень, і всі передбачені законодавством податки та відрахування були сплачені або нараховані. Водночас існує ризик того, що операції й інтерпретації, що не були поставлені під сумнів у минулому, можуть бути поставлені під сумнів державними органами в майбутньому, хоча цей ризик значно зменшується з плином часу. Неможливо визначити суму непред'явлених позовів, що можуть бути пред'явлені, якщо такі взагалі існують, або ймовірність будь-якого несприятливого результату.

Справедлива вартість фінансових інструментів

У випадку, коли справедлива вартість фінансових активів і фінансових зобов'язань, визнаних в обліку, не може бути визначена на основі даних активних ринків, вона визначається на основі оціночної методики, використовуючи модель дисконтованих грошових потоків. В якості вхідних даних для цієї методики по можливості використовується інформація з ринків, на яких проводиться моніторинг. Однак, коли це не є практично здійсненим, для визначення справедливої вартості необхідним є експертне судження. Судження базується на таких факторах, як ризик ліквідності, кредитний ризик і волатильність. Зміна в припущеннях, які використовуються при визначенні цих показників, може впливати на справедливую вартість фінансових інструментів, відображених у звітності.

Припущення щодо функціонування Групи у найближчому майбутньому

У найближчому майбутньому Група буде продовжувати підпадати під вплив нестабільної економіки в країні. У результаті виникає невизначеність, яка може вплинути на майбутні операції й можливість відшкодування вартості активів Групи, її здатність обслуговувати й погашати свої зобов'язання в міру настання строків їх оплати. Консолідовану фінансову звітність Групи складено, виходячи із припущення про її функціонування у майбутньому, яке передбачає реалізацію активів та виконання зобов'язань у ході звичайної діяльності. Таким чином, ця

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.
(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

консолідована фінансова звітність не містить будь-яких коригувань, які могли б мати місце, якби Група була не здатна продовжувати свою діяльність в майбутньому та якби вона реалізовувала свої активи не в ході своєї звичайної діяльності.

3.6. Застосування нових та змінених МСФЗ

Облікові політики, використані при складанні цієї консолідованої фінансової звітності, відповідають тим, що були використані при складанні консолідованої фінансової звітності за 2016 рік за винятком застосування нових стандартів, що набули чинності з 1 січня 2017 року. Група не застосовувала жодного іншого стандарту, тлумачення чи зміни, що були опубліковані, але ще не набрали чинності.

Хоча ці зміни застосовуються вперше у 2017 році, вони не мали суттєвого впливу на консолідовану фінансову звітність Групи. Характер і вплив кожної зміни описано нижче:

МСБО (IAS) 7 "Звіт про рух грошових коштів" - Ініціатива з Розкриття

Поправки вимагають від компаній здійснення розкриттів, які нададуть змогу користувачам фінансової звітності оцінити зміни у зобов'язаннях, що виникли в результаті фінансової діяльності. При цьому варто розкривати зміни в зобов'язаннях зумовлені як грошовими потоками, так і не грошовими операціями.

Додатково вимога щодо розкриття застосовується і до змін у фінансових активах, у випадку, якщо грошові потоки від таких фінансових активів були, або в майбутньому будуть, відображені у складі грошових потоків від фінансової діяльності.

Група здійснила відповідні розкриття за звітний та попередній звітні періоди у примітці 22.

МСБО (IAS) 12 "Податок на прибуток" – Визнання відстроченого податкового активу від нереалізованих збитків

Поправки роз'яснюють засади обліку відстрочених податкових активів від нереалізованих збитків, отриманих в результаті обліку боргових інструментів за їх справедливою вартістю. Зокрема зазначається, що нереалізовані збитки, отримані в результаті обліку боргових інструментів за їх справедливою вартістю та оцінюваних за собівартістю для цілей податкового обліку, спричиняють виникнення тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню незалежно від намірів держателя боргового інструменту відшкодувати вартість такого інструмента від його продажу чи використання.

Група повинна оцінювати відстрочений податковий актив у поєднанні з іншими відстроченими податковими активами. У випадку, якщо податкове законодавство обмежує використання податкових збитків, Група повинна оцінювати відстрочений податковий актив у поєднанні з іншими відстроченими податковими активами того ж виду.

Крім того, поправки надають вказівки щодо того, як Група повинна прогнозувати майбутні оподатковувані доходи та окреслює випадки, в яких оподатковуваний дохід може включати відновну вартість певних активів, що перевищує їх балансову вартість.

Група застосувала зміни ретроспективно. Однак, їхнє застосування не мало впливу на фінансовий стан та результати діяльності Групи, оскільки Група не має тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню щодо активів, що підпадають під вищеописані зміни.

Цикл щорічних змін МСФЗ 2014-2016 років

Зміни, що стосуються МСФЗ (IFRS) 12 "Розкриття інформації про частки участі в інших суб'єктах господарювання": Внесено уточнення щодо того, що вимоги щодо розкриття інформації окрім описаних в пунктах B10-B16 застосовуються тільки якщо Група має частину участі у спільних компаніях, дочірніх підприємствах та асоційованих компаніях, що класифіковані як "на продаж" та "призупинення діяльності".

Група застосувала зміни ретроспективно. Однак, їхнє застосування не мало впливу на фінансовий стан та результати діяльності Групи.

4. Основні положення облікової політики

Цю консолідовану фінансову звітність складено згідно з вимогами МСФЗ, які були чинними на звітну дату. Основні

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

принципи облікової політики, прийняті при підготовці цієї консолідованої фінансової звітності, наведені нижче. Ця політика послідовно застосовувалася протягом всіх звітних періодів, які представлені в даній консолідованій фінансовій звітності.

Операції в іноземній валюті

Операції в іноземній валюті первісно відображаються у гривнях за обмінним курсом, що діє на дату операції. Монетарні активи і зобов'язання, деноміновані в іноземній валюті, перераховуються у гривні за курсом, що діє на звітну дату. Прибутки і збитки, які виникли в результаті здійснення розрахунків за даними операціями і від перерахунку монетарних активів і зобов'язань, виражених в іноземній валюті за обмінним курсом на кінець року, відображаються у складі прибутку/збитку від курсових різниць в звіті про сукупні доходи.

Немонетарні статті, які оцінюються за історичною вартістю в іноземній валюті, перераховуються в гривні за обмінним курсом, що діяв на дату первісної операції. Немонетарні статті, які оцінюються за справедливою вартістю в іноземній валюті, перераховуються за обмінним курсом, що діяв на дату визначення справедливої вартості.

Визнання доходів та витрат

Дохід визнається, коли існує ймовірність, що до Групи надійдуть економічні вигоди, пов'язані з операцією, а суму виручки можна достовірно оцінити. Дохід оцінюється за справедливою вартістю компенсації, яка отримана або підлягає отриманню, з урахуванням суми будь-якої торгівельної знижки чи знижки з обсягу, що надаються Групою, а також після вирахування відповідних податків та зборів.

Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені. Якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості між відповідними звітними періодами.

Для визнання доходів та витрат необхідним є також дотримання нижченаведених умов.

Реалізація товарів та інших матеріальних активів

Дохід від реалізації товарів та інших матеріальних активів визнається, коли покупцеві передано всі суттєві ризики та винагороди, пов'язані з власністю на актив, що, як правило, збігається з передачею права власності на актив, яка відбувається після його поставки.

Встановлення тарифів

Тарифи на послуги Групи регулюються НКРЕКП. Тарифи для населення на сьогоднішній день не покривають операційних витрат на надання відповідних послуг. Політичне та економічне становище в країні може мати значний вплив на політику по встановленню тарифів у майбутньому.

Для певних груп населення урядом встановлені пільги та субсидії щодо оплати встановлених тарифів на водопостачання та водовідведення, які компенсуються Групі за рахунок бюджету. Суми таких пільг та субсидій включаються Групою до складу доходу від надання відповідних послуг та вираховуються із суми заборгованості покупців таких послуг.

Фінансові доходи та витрати

Щодо всіх фінансових інструментах, які оцінюються за амортизованою собівартістю, відсоткові доходи та витрати визнаються з використанням методу ефективної ставки відсотка.

Відсотковий дохід відноситься до фінансових доходів у консолідованому звіті про сукупні доходи.

Всі відсоткові та інші витрати, пов'язані з отриманням кредитів та інших видів фінансування, відносяться на витрати періоду, в якому вони виникають та відображаються у складі фінансових витрат, за винятком витрат на позики, які безпосередньо стосуються придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу.

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Інші доходи та витрати

Інші доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку і консолідованій фінансовій звітності в момент їх виникнення (понесення) за принципами нарахування та відповідності незалежно від дати надходження чи сплати коштів.

Податки

Поточний податок на прибуток

Поточні податкові активи та зобов'язання за поточний і попередній періоди оцінюються за сумою, що очікується до відшкодування податковими органами або до сплати податковим органам, згідно з українським податковим законодавством. Ставки податку та податкове законодавство, що використовуються для розрахунку цієї суми, - це ставки та закони, які були чинними на звітну дату.

Поточний податок на прибуток, пов'язаний зі статтями, що відображаються безпосередньо у складі капіталу, відображається у складі капіталу, а не у складі прибутків та збитків.

Відстрочений податок на прибуток

Відстрочений податок на прибуток розраховується на дату складання звітності за всіма тимчасовими різницями між балансовою вартістю активів та зобов'язань для цілей фінансового обліку і вартістю, що враховується в податковому обліку.

Відстрочене податкове зобов'язання визнається за всіма тимчасовими різницями, що підлягають оподаткуванню, окрім випадків, коли:

- відстрочене податкове зобов'язання виникає в результаті первісного визнання гудвілу або активу чи зобов'язання в господарській операції, що не є об'єднанням бізнесу, і яке на момент здійснення операції не впливає ані на бухгалтерський прибуток, ані на оподатковуваний прибуток чи збиток; і
- відносно тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню, пов'язаних з інвестиціями в дочірні, асоційовані підприємства та з частками у спільних підприємствах, якщо материнська компанія здатна контролювати визначення часу сторнування тимчасової різниці та існує ймовірність того, що тимчасова різниця не сторнуватиметься в недалекому майбутньому.

Відстрочений податковий актив визнається щодо всіх тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню, а також при перенесенні на наступні періоди невикористаних податкових збитків і невикористаних податкових пільг, якщо існує ймовірність отримання оподаткованого прибутку, відносно якого можна застосувати тимчасову різницю, що підлягає вирахуванню, а також невикористані податкові збитки і невикористані податкові пільги, за винятком ситуацій, коли:

- відстрочений податковий актив, що стосується тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню, виникає в результаті первісного визнання активу або зобов'язання в господарській операції, що не є об'єднанням бізнесу, і який на момент здійснення операції не впливає ні на бухгалтерський прибуток, ні на оподатковуваний прибуток чи збиток; і
- відносно тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню, пов'язаних з інвестиціями в дочірні, асоційовані підприємства та з частками у спільних підприємствах, відстрочені податкові активи визнаються, тільки якщо існує ймовірність сторнування тимчасових різниць у недалекому майбутньому і буде отриманий прибуток, що підлягає оподаткуванню, відносно якого можна застосувати тимчасову різницю.

Балансова вартість відстроченого податкового активу переглядається в кінці кожного звітного періоду і зменшується, якщо більше не існує ймовірності отримання достатнього оподаткованого прибутку, який дозволив би використати вигоду від такого відстроченого податкового активу повністю або частково.

Невизнані податкові активи в кінці кожного звітного періоду переоцінюються і визнаються тією мірою, якою стає ймовірним, що майбутній оподатковуваний прибуток уможливить використання відстроченого податкового активу.

Відстрочені податкові активи та зобов'язання оцінюються за ставками оподаткування, які передбачається використовувати в період реалізації активу чи погашення зобов'язання, на основі ставок оподаткування та податкового законодавства, чинних, або оголошених (і практично прийнятих) на звітну дату.

Відстрочений податок на прибуток відображається у складі іншого сукупного доходу за винятком тих ситуацій, він стосується статей, які визнаються безпосередньо у складі капіталу, тоді податок визнається у складі капіталу.

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання згортаються за наявності повного юридичного права згортати визнані суми та якщо вони відносяться до податків на прибуток, які були накладені тим самим податковим органом і податковий орган дозволяє здійснювати чи отримувати єдиний чистий платіж.

Податок на додану вартість

Доходи, витрати та активи визнаються за вирахуванням суми податку на додану вартість (надалі - ПДВ), крім таких випадків:

- ПДВ, що виникає при придбанні активів чи послуг, що не відшкодовується податковим органом; в такому випадку, ПДВ визнається як частина витрат на придбання активу або частина витратної статті, залежно від обставин;
- дебіторська і кредиторська заборгованість відображається з урахуванням суми ПДВ.

Чиста сума податку на додану вартість, що відшкодовується податковим органом або сплачується йому, враховується в складі дебіторської або кредиторської заборгованості, відображеної в консолідованому звіті про фінансовий стан.

Основні засоби

Всі активи основних засобів враховуються за первісною вартістю за вирахуванням амортизації.

Заміни та покращення, що суттєво продовжують термін служби активів або збільшують їхню продуктивність, капіталізуються, а витрати на поточне обслуговування відображаються в складі витрат у періоді їх виникнення. Витрати, пов'язані з поліпшенням об'єкта, амортизуються згідно зі строком корисного використання основного засобу.

Незавершене будівництво включає витрати на будівництво й реконструкцію основних засобів та на незавершені капітальні вкладення. Незавершене будівництво на звітну дату відображаються за собівартістю за вирахуванням будь яких накопичених збитків від зменшення корисності. Незавершене будівництво не амортизується, поки актив не буде готовий до використання.

Усі основні засоби амортизуються прямолінійним методом протягом очікуваного строку їх корисного використання. Амортизацію активу починають, коли він стає придатним до використання, тобто коли він доставлений до місця розташування та приведений у стан, у якому він придатний до експлуатації, але не раніше місяця, наступного за місяцем, коли об'єкт почав використовуватися (його було введено в експлуатацію).

Основні засоби в бухгалтерському обліку класифікуються за такими групами:

Група основних засобів	Термін корисного використання, місяці
Будівлі та передавальні пристрої	60 - 600
Машини та обладнання	24 - 240
Транспортні засоби	60 - 120
Інші основні засоби	36 - 240

Нематеріальні активи

Придбані нематеріальні активи визнаються за собівартістю й амортизуються прямолінійним методом протягом очікуваного строку їх корисного використання.

Для нематеріальних активів терміни корисного використання встановлені в межах 48-240 місяців.

Після первісного визнання нематеріальні активи обліковуються за їхньою собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та будь-яких накопичених збитків від зменшення корисності.

Зменшення корисності активів

На кожну звітну дату Група проводить оцінку наявності ознак можливого зменшення корисності активів. За наявності таких ознак або при необхідності проведення щорічного тестування Група визначає суму відшкодування активу. Сума відшкодування активу є більшою із двох величин: справедливої вартості активу або одиниці, що генерує грошові потоки, за мінусом витрат на реалізацію і вартості його використання. Всю господарську діяльність Група оцінює як одну одиницю, що генерує грошові потоки. Коли балансова вартість активу перевищує суму його відшкодування, вважається, що корисність активу зменшилася, і його вартість списується до суми відшкодування. При оцінці вартості використання очікувані грошові потоки дисконтуються до їхньої теперішньої вартості з використанням ставки дисконту (до оподаткування), що відображає поточні ринкові оцінки вартості грошей у часі

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

й ризику, властиві цьому активу. При визначенні справедливої вартості за мінусом витрат на реалізацію використовується належна модель оцінки. Такі розрахунки підтверджуються оціночними показниками, котируваннями цінних паперів, які вільно обертаються на біржі, чи іншими доступними показниками.

Збитки від зменшення корисності визнаються у звіті про сукупний дохід в складі витрат, які відповідають функціям активів зі зменшеною корисністю.

На кожну звітну дату здійснюється оцінка ознак того, що збиток від зменшення корисності, визнаний щодо активу раніше, вже не існує або зменшився. При наявності таких ознак Група оцінює вартість відшкодування активу. Збиток від зменшення корисності, визнаний для активу в попередніх періодах, сторнується в тому випадку, якщо змінилися попередні оцінки, застосовані для визначення вартості відшкодування активу з моменту визнання останнього збитку від зменшення корисності. У такому випадку балансова вартість активу збільшується до вартості його відшкодування. Збільшена балансова вартість активу внаслідок сторнування збитку від зменшення корисності не повинна перевищувати балансову вартість (за мінусом амортизації), яку б визначили, якщо збиток від зменшення корисності активу не визнали б у попередні роки. Сторнування збитку від зменшення корисності визнається у прибутку або збитку.

Витрати на позики

Витрати на позики безпосередньо пов'язані із придбанням, будівництвом або виробництвом активів, які обов'язково забирають багато часу для підготовки до використання за призначенням або продажу (кваліфіковані активи), капіталізуються як частина первісної вартості активу.

Датою початку капіталізації є дата, коли Група вперше виконує всі умови, наведені нижче, а саме:

- а) понесла витрати, пов'язані з активом;
- б) понесла витрати на позики;
- в) веде діяльність, необхідну для підготовки активу до його використання за призначенням або продажу.

Капіталізація витрат на позики продовжується до моменту, коли активи, в цілому, готові до використання або продажу.

Група капіталізує витрати на позики, яких можна би було уникнути, якщо б вона не понесла капітальні витрати на кваліфіковані активи. Витрати на позики капіталізуються за середньозваженими витратами на запозичення, окрім коштів, які позичаються конкретно для отримання кваліфікованого активу. Якщо це трапляється, фактичні понесені витрати за позиками мінус інвестиційний дохід з тимчасової інвестиції цієї позики, за наявності, капіталізуються.

Усі інші витрати на позики визнаються у прибутку чи збитку в періоді, в якому вони понесені. Група капіталізує курсові різниці як частину витрат на позики, які виникають щодо позикового портфелю Групи, деномінованого в іноземних валютах, у тих випадках, коли вони вважаються коригуванням витрат на виплату відсотків. Якщо чисті курсові різниці у фінансовому році не виправдані з економічної точки зору паритетом відсоткових ставок, вони не включаються в капіталізовані витрати.

Запаси

Первісно запаси визнаються за собівартістю придбання з врахуванням витрат на їх доставку до теперішнього місця перебування та приведення у теперішній стан. Списання запасів здійснюється за методом ФІФО ("перше надходження – перший видаток").

На звітну дату запаси оцінюються за меншою з двох вартостей: собівартістю або чистою вартістю реалізації. Чиста вартість реалізації являє собою оціночну ціну реалізації в ході звичайної діяльності за вирахуванням будь-яких очікуваних витрат, пов'язаних з реалізацією.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти включають грошові кошти на поточних банківських рахунках та короткострокові депозити з терміном погашення до трьох місяців. Для цілей звіту про рух грошових коштів грошові кошти та їх еквіваленти включають грошові кошти на рахунках у банку, короткострокові депозити, як зазначено вище, за мінусом банківських овердрафтів.

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Фінансові активи

Первісне визнання та оцінка

Фінансові активи, що входять до сфери застосування МСБО 39, класифікуються відповідно як фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, позики і дебіторська заборгованість, інвестиції, утримувані до погашення, та фінансові активи, доступні для продажу.

Під час первісного визнання фінансові активи оцінюються за справедливою вартістю плюс (у випадку фінансового активу не за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку) витрати на операцію, які прямо відносяться до придбання або випуску фінансового активу.

В момент первісного визнання фінансових активів Група відносить їх до відповідної категорії і, якщо це можливо і доцільно, наприкінці кожного фінансового року проводить аналіз таких активів на предмет перегляду відповідності категорії, до якої вони були віднесені.

Всі звичайні операції з придбання й продажу фінансових активів відображаються на дату операції, тобто на дату, коли Група бере на себе зобов'язання з придбання активу. До звичайних операцій з придбання або продажу відносяться операції з придбання або продажу фінансових активів, умови яких вимагають передачі активів у строки, встановлені законодавством або прийняті на відповідному ринку.

Фінансові активи Групи включають грошові кошти та їх еквіваленти, позики видані, а також торгіву та іншу дебіторську заборгованість.

Подальша оцінка

Нижче описано вплив класифікації фінансових активів при їх первісному визнанні на їх подальшу оцінку:

- Позики видані та дебіторська заборгованість

Позики та дебіторська заборгованість - це непохідні фінансові активи з фіксованими або платежами, які підлягають визначенню та не мають котирування на активному ринку. Після первісного визнання такі активи оцінюються за амортизованою собівартістю, застосовуючи метод ефективного відсотка за вирахуванням збитку від зменшення корисності. Амортизована собівартість розраховується з врахуванням всіх гонорарів та додаткових комісійних зборів, які сплачені або отримані сторонами контракту, витрат на операцію та всіх інших премій чи дисконтів.

Прибутки та збитки за такими активами відображаються у звіті про сукупні доходи при припиненні визнання або зменшенні корисності таких активів, а також у процесі амортизації. Амортизація із застосуванням ефективною ставки відсотка включається до складу фінансових доходів в звіті про сукупні доходи.

Припинення визнання

Визнання фінансового активу (або, де доречно, частини фінансового активу, або частини групи подібних фінансових активів) припиняється, якщо:

- строк дії контрактних прав Групи на грошові потоки від фінансового активу закінчився;
- Група зберігає контрактні права на одержання грошових потоків від фінансового активу, але бере на себе контрактне зобов'язання сплатити ці грошові потоки одному чи декільком одержувачам повністю без суттєвої затримки третій стороні на умовах "транзитної" угоди; та або
  - (а) передала практично всі ризики та винагороди від володіння активом, або
  - (б) не передала, але й не зберігає за собою всі ризики та винагороди від володіння активом, але передала контроль над цим активом.

У випадку, якщо Група передала контрактні права на одержання грошових потоків від фінансового активу, або уклала "транзитну угоду" та, при цьому, не передала, але й не зберегла в основному всі ризики та винагороди від володіння фінансовим активом, а також зберегла контроль над ним, такий актив продовжує визнаватися в межах подальшої часті Групи в цьому фінансовому активі. При цьому, визнається відповідне контрактне зобов'язання зі сплати отриманих грошових потоків кінцевим одержувачам.

Переданий фінансовий актив та визнане зобов'язання оцінюються на основі, яка відображає права та зобов'язання Групи, створені або збережені при передачі активу.

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Зменшення корисності

Наприкінці кожного звітного періоду Група оцінює чи є об'єктивне свідчення того, що корисність фінансового активу чи групи фінансових активів зменшилася. Корисність фінансового активу або групи фінансових активів зменшується і збитки від зменшення корисності виникають якщо, і тільки якщо, є об'єктивне свідчення зменшення корисності внаслідок однієї або кількох подій, які відбулися після первісного визнання активу, і така подія (або події) виникнення збитку впливає (впливають) на попередньо оцінені майбутні грошові потоки від фінансового активу або групи фінансових активів, які можна достовірно оцінити.

Об'єктивне свідчення того, що корисність фінансового активу або групи активів зменшилася, містить у собі спостережні дані, які привертають увагу утримувача активу до таких подій виникнення збитку як значні фінансові труднощі емітента або боржника, порушення контракту, таке як невиконання зобов'язань чи прострочення платежів відсотків або основної суми, ймовірність того, що позичальник оголосить банкрутство чи іншу фінансову реорганізацію. Також, до таких свідчень відносяться спостережні дані, що свідчать про зменшення, яке можна оцінити, попередньо оцінених майбутніх грошових потоків від групи фінансових активів з часу первісного визнання цих активів, такі як негативні зміни в платоспроможності групи позичальників або національні чи локальні економічні умови, які корелюють із невиконанням зобов'язань за групою активів.

Фінансові зобов'язання

Первісне визнання

Фінансові зобов'язання, що входять до сфери застосування МСБО 39, класифікуються відповідно як фінансові зобов'язання за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку та інші фінансові зобов'язання, які оцінюються за амортизованою собівартістю за методом ефективної ставки відсотка.

В момент первісного визнання фінансових зобов'язань Група відносить їх до відповідної категорії. Під час первісного визнання фінансові зобов'язання оцінюються за справедливою вартістю плюс (у випадку фінансового зобов'язання не за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку) витрати на операцію, які прямо відносяться до придбання або випуску фінансового зобов'язання.

Фінансові зобов'язання Групи включають кредити та позики, а також торгіву та іншу кредиторську заборгованість.

Подальша оцінка

Нижче описано вплив класифікації фінансових зобов'язань при їх первісному визнанні на їх подальшу оцінку:

- Кредити та кредиторська заборгованість

Після первісного визнання кредити та позики, а також кредиторська заборгованість оцінюються за амортизованою собівартістю із застосуванням методу ефективного відсотка.

Прибутки та збитки за такими фінансовими зобов'язаннями відображуються у звіті про сукупні доходи при припиненні визнання, а також у процесі амортизації із застосуванням ефективної ставки відсотка.

Амортизована собівартість розраховується з врахуванням всіх гонорарів та додаткових комісійних зборів, які сплачені або отримані сторонами контракту, витрат на операцію та всіх інших премій чи дисконтів. Амортизація із застосуванням ефективної ставки відсотка включається до складу фінансових витрат у консолідованому звіті про сукупні доходи.

Припинення визнання

Група виключає фінансове зобов'язання із консолідованого звіту про фінансовий стан тоді, і тільки тоді, коли його погашають, тобто, коли заборгованість, визначену в контракті, погашено, скасовано або строк її дії закінчується.

Обмін одного фінансового зобов'язання на інше на суттєво відмінних умовах обліковується як погашення первісного фінансового зобов'язання та визнання нового фінансового зобов'язання. Подібно до цього, значну зміну умов існуючого фінансового зобов'язання або його частини обліковується як погашення первісного фінансового зобов'язання та визнання нового фінансового зобов'язання. Різниця між балансовою вартістю погашеного або переданого іншій стороні фінансового зобов'язання (або частини фінансового зобов'язання) та сплаченою компенсацією визнається в прибутку чи збитку.

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Справедлива вартість фінансових інструментів

Справедлива вартість фінансових інструментів, торгівля якими здійснюється на активних ринках, на кожну звітну дату визначається виходячи з ринкової ціни котирування, без врахування витрат на операції.

Якщо ринок для фінансового інструменту не є активним, Група встановлює справедливую вартість, застосовуючи метод оцінювання. Методи оцінювання охоплюють застосування останніх ринкових операцій між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами, посилання на поточну справедливую вартість іншого інструмента, який в основному є подібним, аналіз дисконтова них грошових потоків та інші моделі оцінки.

Згортання фінансових інструментів

Фінансовий актив та фінансове зобов'язання згортається, а чиста сума подається в консолідованому звіті про фінансовий стан якщо, і тільки якщо, Група має юридично забезпечене право на згортання визнаних сум та має намір погасити зобов'язання на нетто-основі або продати актив й одночасно погасити зобов'язання.

Оренда

Оренда класифікується як фінансова оренда, якщо вона передає в основному всі ризики та винагороди щодо володіння. Оренда класифікується як операційна оренда, якщо вона не передає всі основні ризики та винагороди щодо володіння. Орендні платежі за угодою про операційну оренду визнаються як витрати на прямолінійній основі протягом строку оренди. Коли Група виступає в ролі орендодавця і ризики та вигоди за орендою не передаються орендареві, загальна сума платежів за договорами операційної оренди визнається в звіті про сукупний дохід з використанням методу рівномірного визнання протягом терміну оренди.

Забезпечення

Сума визнана як забезпечення є найкращою оцінкою видатків, необхідних для погашення теперішньої заборгованості станом на звітну дату. Забезпечення визнаються, якщо Група має теперішню заборгованість (юридичну чи конструктивну) внаслідок минулої події, існує ймовірність, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення заборгованості та суму заборгованості можна достовірно оцінити. Якщо очікується, що деякі або всі видатки, потрібні для погашення забезпечення, компенсуються іншою стороною, така компенсація визнається окремим активом, коли фактично визначено, що компенсація буде отримана. Сума визнаної компенсації не повинна перевищувати суму забезпечення. Витрати, пов'язані із забезпеченням, визнаються в звіті про прибутки та збитки за вирахуванням суми, визнаної в якості компенсації. У випадках, коли вплив вартості грошей в часі є суттєвим, сума забезпечення має бути теперішньою вартістю видатків, які, як очікується, будуть потрібні для погашення зобов'язання. Ставка дисконту повинна бути ставкою до оподаткування, яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошей у часі та ризиків, характерних для зобов'язання. Якщо застосовується дисконтування, то збільшення суми забезпечення відображається в складі фінансових витрат звіту про сукупні доходи.

Державні субсидії

Державні субсидії, що відносяться до активів

Державні субсидії, що відносяться до активів, враховуються як доходи майбутніх періодів, які визнаються доходами на систематичній і раціональній основі протягом терміну корисного використання активу.

Державні субсидії, що відносяться до доходів

Державна субсидія, яка надається як компенсація за вже понесені витрати або збитки, або в цілях негайної фінансової підтримки Групі без яких-небудь майбутніх відповідних витрат, визнається як дохід періоду, в якому вона була отримана.

Умовні зобов'язання й умовні активи

Умовні зобов'язання не відображаються у консолідованій фінансовій звітності за винятком випадків, коли існує ймовірність, що для погашення зобов'язання необхідним буде вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, і можливо оцінити суму таких зобов'язань. Інформація про умовні зобов'язання розкривається в примітках до консолідованої фінансової звітності, за винятком випадків, коли ймовірність відтоку ресурсів, які втілюють в собі економічні вигоди, є незначною.

Умовні активи не визнаються у консолідованій фінансовій звітності, але інформація про них розкривається, коли стає можливим одержання економічних вигід. Якщо стало фактично визначеним, що відбудеться надходження

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

економічних вигод, актив і пов'язаний з ним дохід визнаються у консолідованій фінансовій звітності того періоду, у якому відбулася зміна оцінок.

Зобов'язання з пенсійного забезпечення та інших виплат працівникам

Державна пенсійна програма

Група сплачує поточні внески за державною пенсійною програмою для своїх працівників. Внески розраховуються як певний відсоток від загальної суми заробітної плати. Ці витрати відносяться до того ж періоду в звіті про сукупний дохід, що й відповідна сума заробітної плати.

Пенсійна програма з визначеними виплатами

Група зобов'язана компенсувати Пенсійному фонду України (далі, Пенсійний фонд України - ПФУ) суми, що виплачуються ПФУ співробітникам Групи, які працювали в шкідливих або особливо важких умовах праці, внаслідок чого отримали право на вихід на пенсію у більш ранньому віці в порівнянні із стандартним пенсійним віком, який встановлений законодавством.

Такий резерв обчислюється за амортизованою собівартістю, використовуючи ставку дохідності облігацій внутрішньої державної позики станом на звітну дату у якості ставки для дисконтування.

Витрати на соціальні потреби

Група несе витрати на соціальні потреби робітників, пов'язані, зокрема, з утриманням об'єктів соціальної інфраструктури. Ці суми, по суті, являють собою невід'ємні затрати, пов'язані з наймом робітників і, відповідно, відносяться на операційні витрати.

Операції з пов'язаними сторонами

Сторони вважаються пов'язаними, якщо одна сторона має можливість контролювати іншу або здійснювати суттєвий вплив на прийняття фінансових та операційних рішень іншою стороною. Таке визначення пов'язаної сторони може відрізнитися від визначення згідно із законодавством України.

Згідно з МСБО 24 "Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін":

а) особа або близький родич особи є пов'язаним із суб'єктом господарювання, що складає звітність (надалі "підзвітним підприємством"), якщо така особа:

- i) контролює або здійснює спільний контроль над підзвітним підприємством;
- ii) має суттєвий вплив на підзвітне підприємство;
- iii) є представником ключового управлінського персоналу підзвітного підприємства або материнської компанії підзвітного підприємства;

б) суб'єкт господарювання є пов'язаним із підзвітним підприємством, якщо виконується будь-яка з нижчеперелічених умов:

- i) суб'єкт господарювання та підзвітне підприємство є членами однієї групи;
- ii) один суб'єкт господарювання є асоційованим або спільним підприємством іншого суб'єкта господарювання;
- iii) обидва суб'єкти господарювання є спільними підприємствами однієї і тієї ж третьої сторони;
- iv) один суб'єкт господарювання є спільним підприємством третьої сторони і інший суб'єкт господарювання є асоційованим підприємством цієї ж третьої особи;
- v) суб'єкт господарювання є програмою виплат по закінченню трудової діяльності для працівників підзвітного підприємства або його пов'язаною стороною;
- vi) суб'єкт господарювання знаходиться під контролем або спільним контролем особи, визначеної в п. а)
- vii) особа, визначена у п. а) i) має суттєвий вплив на суб'єкт господарювання або є представником його ключового управлінського персоналу (або ключового управлінського персоналу материнської компанії).

Під час розгляду кожного можливого випадку відносин пов'язаних сторін увага має бути спрямована на суть цих відносин, а не юридичну форму.

Події після звітної дати

Події, що відбулися з кінця звітного періоду до дати затвердження консолідованої фінансової звітності до випуску, які свідчать про умови, що існували на кінець звітного періоду та надають додаткову інформацію щодо консолідованої фінансової звітності Групи, відображаються у консолідованій фінансовій звітності.

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Події, що відбулися з кінця звітної періоду до дати затвердження консолідованої фінансової звітності до випуску, які свідчать про умови, що виникли після звітної періоду і які не впливають на консолідовану фінансову звітність Групи на звітну дату, розкриваються у примітках до консолідованої фінансової звітності, якщо такі події суттєві.

5. МСФЗ та інтерпретації КТМФЗ, які ще не набули чинності

Група не прийняла такі МСФЗ і Тлумачення КТМФЗ, які вже опубліковані, але ще не набули чинності:

- МСФЗ (IFRS) 2 "Платіж на основі акцій" – "Класифікація та оцінка" – набирає чинності для річних періодів, які починаються 1 січня 2018 року;
- МСФЗ (IFRS) 4 "Страхові контракти" – Застосування МСФЗ 9 з МСФЗ 4 – набирає чинності для річних періодів, які починаються 1 січня 2018 року;
- МСФЗ (IFRS) 9 "Фінансові інструменти – класифікація та оцінка" – набирає чинності для річних періодів, які починаються 1 січня 2018 року;
- МСФЗ (IFRS) 15 "Виручка за контрактами з клієнтами" – набирає чинності для річних періодів, які починаються 1 січня 2018 року;
- МСБО (IAS) 40 "Інвестиційна нерухомість" – Зміна статусу інвестиційної нерухомості – набирає чинності для річних періодів, які починаються 1 липня 2018 року;
- МСФЗ (IFRS) 16 "Оренда" – набирає чинності для річних періодів, які починаються 1 січня 2019 року;
- МСФЗ 9 "Фінансові інструменти" - передоплата з негативною компенсацією - застосовується ретроспективно для фінансових років, що починаються 1 січня 2019 року або після цієї дати;
- МСБО 28 "Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства" - довгострокові внески в асоційовані та спільні підприємства – застосовується до річних періодів, які починаються 1 січня 2019 року або після цієї дати;
- МСБО 19 Виплати працівникам – Зміни програми, скорочення або розрахунок – застосовується до річних періодів, які починаються 1 січня 2019 року або після цієї дати;
- МСФЗ (IFRS) 17 "Страхові контракти" - набирає чинності для річних періодів, які починаються 1 січня 2021 року;
- МСФЗ (IFRS) 10 "Консолідована фінансова звітність", МСБО (IAS) 28 "Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства – продаж або внесення активів між інвестором та його асоційованою компанією або спільним підприємством" – набрання чинності відкладено на невизначений термін;
- Цикл щорічних змін МСФЗ 2014-2016 років;
- Цикл щорічних змін МСФЗ 2015-2017 років.

МСФЗ (IFRS) 2 "Платіж на основі акцій" – "Класифікація та оцінка"

Поправки роз'яснюють підходи до обліку певних операцій з оплати на основі акцій, зокрема таких:

- вплив умов, пов'язаних та не пов'язаних з набуттям права на оцінку операцій, платіж за якими здійснюється на основі акцій з використанням грошових коштів;
- платежі на основі акцій з можливістю погашення на нетто-основі для цілей утримання податкових зобов'язань;
- зміни в умовах на отримання платежів на основі акцій, які змінюють класифікацію такої операції з операції, платіж за якими здійснюється на основі акцій з використанням грошових коштів, на операцію, платіж за якою здійснюється на основі акцій з використанням інструментів власного капіталу.

Група вважає, що змінений стандарт не вплине на розкриття в консолідованій фінансовій звітності.

МСФЗ (IFRS) 4 "Страхові контракти" – Застосування МСФЗ 9 з МСФЗ 4

Зміни в застосуванні МСФЗ 9 "Фінансові інструменти" з МСФЗ 4 "Страхові контракти" надають два підходи до обліку фінансових активів для підприємств, які випускають договори страхування у відповідності до МСФЗ 4:

- 1) підхід, відповідно до якого Підприємству дозволяється рекласифікувати з прибутку або збитку до складу іншого сукупного доходу частину доходів або витрат, що пов'язані з такими активами – сумісний підхід;
- 2) тимчасове необов'язкове звільнення від застосування МСФЗ 9 для Підприємств, основним видом діяльності яких є видача контрактів згідно з МСФЗ 4 – відстрочений підхід.

Застосування обох підходів не є обов'язковим, і Підприємству дозволяється припинити їх застосування перед застосуванням нового стандарту щодо договорів страхування.

Група вважає, що змінений стандарт не вплине на розкриття в консолідованій фінансовій звітності.

МСФЗ (IFRS) 9 "Фінансові інструменти – класифікація та оцінка"

Пакет удосконалень МСФЗ (IFRS) 9 включає в себе логічну модель для класифікації та оцінки, єдину, націлену на майбутню модель знецінення "очікувані втрати" та істотно змінений підхід до обліку хеджування.

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Публікація від липня 2014 року містить остаточну версію Стандарту, замінює попередні версії МСФЗ (IFRS) 9 та завершує проект РМСФЗ щодо заміни МСБО (IAS) 39 "Фінансові інструменти: класифікація та оцінка".

Класифікація та оцінка

Фінансові активи. Усі фінансові активи оцінюються за справедливою вартістю в момент первісного визнання. Боргові інструменти можуть, якщо не використовується можливість застосування оцінки за справедливою вартістю (FVO), оцінюватися в подальшому за амортизаційною вартістю, якщо:

- Актив утримується відповідно до моделі, ціль якої – утримувати активи для збору договірних грошових потоків
- Договірні умови фінансового активу призводять до виникнення, в конкретні дати, грошових потоків, які є лише оплатою основної суми кредиту та відсотків за основною сумою.

Усі інші боргові інструменти в подальшому оцінюються за справедливою вартістю. Інструменти капіталу, які утримуються для торгівлі, повинні оцінюватися за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Однак підприємства мають беззаперечний вибір за кожним інструментом для всіх інших фінансових активів-інструментів капіталу.

Фінансові зобов'язання. Для зобов'язань, які оцінюються за справедливою вартістю, сума зміни справедливої вартості зобов'язання, пов'язана зі змінами в кредитному ризику, повинна бути представлена в іншому сукупному доході. Решта зміни у справедливій вартості відображається у прибутку або збитку, якщо відображення зміни справедливої вартості щодо кредитного ризику зобов'язання в іншому сукупному доході не створить або не збільшить облікову невідповідність у прибутку або збитку.

Уцінка

Модель вимагає, щоб підприємство завжди визнавало очікувані втрати за кредитами та вносило зміни в суму очікуваних втрат за кредитами на кожну звітну дату для відображення змін в кредитному ризику фінансових інструментів. Дана модель є перспективною та усуває бар'єр для визнання очікуваних втрат за кредитами, тому більше нема необхідності в настанні спонукальної дії до моменту визнання втрат за кредитами. Підприємства повинні надавати інформацію, яка пояснює основу підрахунків очікуваної втрати за кредитами і того, яким чином вони визначають очікувані втрати за кредитами та оцінюють зміни в кредитному ризику.

Окрім цього, підприємства повинні надати звірку залишків резервів на початок та кінець періоду - річний резерв на покриття збитків окремо від залишків резерву на покриття збитків за весь період корисного використання.

Для визначення резерву на покриття ризиків інструменти діляться на три етапи:

1. Усі інструменти, як правило, включаються в Етап 1 після первісного визнання. Оцінка ризику для цього етапу протягом періоду дванадцять місяців після звітної дати. Очікувані втрати розраховуються як теперішня вартість очікуваного невиконання зобов'язань протягом відповідного періоду тривалістю 1 рік. Збиток від уцінки повинен визнаватися в прибутку чи збитку. Валова балансова вартість, тобто балансова вартість до моменту визнання очікуваних втрат, повинна все таки використовуватися як основа для визнання відсоткового доходу із використанням методу ефективної ставки відсотку.

2. Етап 2 призначений для інструментів, які мають значно вищий ризик невиконання зобов'язань з моменту первісного визнання. Період для визначення ризику для цього етапу збільшується на весь період дії інструментів. Необхідний збиток від уцінки визначається від поточної вартості всіх очікуваних втрат протягом усього періоду дії інструменту, що залишився. Коментарі на Етапі 1 аналогічно застосовуються для підрахунку відсотків.

3. Етап 3 призначений для випадків, які мають значно вищий ризик невиконання зобов'язань, а також об'єктивні докази уцінки. Ризик, принаймні, часткового дефолту настільки великий на цьому етапі, що змінюється перспектива. Те, що раніше гіпотетично вважалось очікуваними збитками, стає збитками, які більш чи менш точні. Процедура на Етапі 3 відповідає більш чи менш моделі понесених збитків, яка уже існує в МСБО (IAS) 39. Зміни в методі підрахунку резерву на покриття ризику в порівнянні з Етапом 2, немає. Поточна вартість очікуваних втрат в межах цілого періоду, що залишився, подібним чином використовується для резерву на покриття ризику. На цьому етапі вхідне значення відсоткового доходу, підрахованого із використанням методу ефективної відсоткової ставки, є чистою обліковою вартістю інструменту, тобто, після врахування збитку в результаті уцінки.

При визначенні очікуваних втрат за кредитами, підприємство повинно взяти до уваги:

(а) очікуваний середньозважений результат: очікувані втрати за кредитами не повинні відображати ні кращий, ні гірший сценарій. Оцінка повинна відображати можливість того, що втрата за кредитом має місце, і можливість того, що втрата за кредитом не має місця;

(б) зміна вартості грошей з часом: очікувані втрати за кредитами необхідно дисконтувати до звітної дати; та

(в) розумна та задовільна інформація, доступна без невинуватих витрат або зусиль.

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Облік хеджування

МСФЗ (IFRS) 9 представляє переглянута модель обліку хеджування, поліпшує вимоги до розкриття інформації про управління ризиками. Нова модель дозволить укладачам краще відображати діяльність з управління ризиками та процес хеджування у фінансовій звітності.

Окрім цього, в результаті цих змін користувачам фінансової звітності буде надана якісніша інформація про керування ризиками та вплив обліку хеджування на фінансову звітність.

До моменту завершення проекту щодо "макрохеджування" компанії можуть обліковувати макрохеджування, використовуючи конкретну модель, зазначену в МСБО (IAS) 39 щодо портфельного хеджування ризику зміни відсоткової ставки. У випадку обліку хеджування грошових коштів, так зване "опосередковане хеджування" є прийнятним способом визнання об'єкту хеджування відповідно до МСФЗ (IFRS) 9, якщо таке визнання відображає оцінку ризику. Це, фактично, підтверджує позицію, яка існувала раніше до прийняття МСФЗ (IFRS) 9.

Група вважає, що змінений стандарт може вплинути на розкриття в консолідованій фінансовій звітності, однак, точний можливий вплив ще не визначений.

МСФЗ (IFRS) 15 "Виручка за контрактами з клієнтами"

Ціль МСФЗ 15 – встановити принципи, які юридична особа повинна застосовувати для надання корисної інформації користувачам фінансової звітності про природу, суму, часові рамки та невизначеність доходу та грошових потоків, що виникають внаслідок контрактних відносин з клієнтом. Він замінює такі стандарти та тлумачення: МСБО 11 "Будівельні контракти", МСБО 18 "Дохід", Тлумачення КТМФЗ 13 "Програми лояльності клієнта", Тлумачення КТМФЗ 15 "Угоди про будівництво об'єктів нерухомості", Тлумачення КТМФЗ 18 "Передачі активів від клієнтів", Тлумачення ПКТ 31 " Дохід – Бартерні операції, пов'язані з рекламними послугами".

Основний принцип МСФЗ 15 – це те, що юридична особа визнає дохід для відображення передачі обіцяних товарів або послуг клієнтам у сумі, яка відображає винагороду, на яку юридична особа сподівається мати право в обмін на ці товари або послуги. Основний принцип показаний у п'ятиступеневій моделі:

- Визначити контракт(и) з клієнтом,
- Визначити зобов'язання, що необхідно виконати за контрактом,
- Визначити вартість контракту,
- Розподілити вартість контракту між зобов'язаннями, що необхідно виконати за контрактом,
- Визнати дохід, коли юридична особа виконає відповідні зобов'язання, що передбачені контрактом.

Застосування даної моделі залежатиме від фактів та обставин, вказаних в контракті з клієнтом, та вимагатиме застосування судження.

Група вважає, що змінений стандарт може вплинути на розкриття в консолідованій фінансовій звітності, однак, точний можливий вплив ще не визначений.

МСБО (IAS) 40 "Інвестиційна нерухомість" – Зміна статусу інвестиційної нерухомості

Були внесені зміни у пункт 57 щодо зміни класифікації інвестиційної нерухомості, а саме, підприємство має змінювати класифікацію майна на інвестиційну нерухомість чи навпаки, тільки у разі, коли є дані про зміну підходу щодо його використання. Зміна форми використання виникає, якщо майно задовольняє/або перестає задовольняти критерії визнання інвестиційної нерухомості. Також прояснює, що зміна намірів керівництва щодо використання майна саме по собі не є доказом зміни форми використання.

Група вважає, що змінений стандарт не вплине на розкриття в консолідованій фінансовій звітності.

МСФЗ (IFRS) 16 "Оренда"

МСФЗ 16 залишає визначення поняття оренди закріплене у МСБО 17, проте змінює підходи до його застосування. Зміни, в основному, зачіпають трактування концепції контролю в межах визначення поняття оренди. Зокрема МСФЗ 16 зазначає, що критерієм того, чи містить договір оренду, є наявність у покупця контролю над використанням певного активу на визначений період часу.

МСФЗ 16 усуває класифікацію оренди на операційну чи фінансову. Натомість уся оренда трактується у спосіб подібний до трактування фінансової оренди згідно з МСБО 17.

Застосування МСФЗ 16, фактично для всієї оренди, вимагає від Групи:

- а) визнання орендованого активу та зобов'язання за орендою у звіті про фінансовий стан, первісно оцінених за теперішньою вартістю майбутніх невідомих орендних платежів;
- б) визнання амортизації орендованого активу та відсотків відносно зобов'язань за орендою у звіті про сукупні доходи протягом терміну дії оренди; та
- в) розподіл оплачених коштів на оплату зобов'язань за орендою (відображених у складі фінансової діяльності) та

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

оплату відсотків (як правило, відображених у складі або операційної або фінансової діяльності) у звіті про рух грошових коштів.

Стандарт також включає опис випадків, у яких надається звільнення орендарів від обліку оренди за вищеописаним порядком – це оренда малоцінних активів (наприклад, персональних комп'ютерів), а також короткострокова оренда (наприклад, оренда з терміном у 12 та менше місяців).

МСФЗ 16 не вносить істотних змін для обліку оренди орендодавцем. Орендодавці продовжуватимуть класифікувати усю оренду за критеріями описаними у МСБО 17, на операційну та фінансову оренду.

Група вважає, що змінений стандарт може вплинути на розкриття в консолідованій фінансовій звітності, однак, точний можливий вплив ще не визначений.

МСФЗ 9 "Фінансові інструменти" - передплата з негативною компенсацією"

"Передплата з негативною компенсацією" вносить зміни до існуючих вимог МСФЗ 9 щодо прав на розірвання угоди, щоб дозволити оцінку за амортизованою вартістю (або, залежно від бізнес-моделі, за справедливою вартістю через інший сукупний дохід) навіть у випадку негативних компенсаційних виплат.

Згідно з цими поправками знак суми передплати не є важливим, тобто залежно від процентної ставки, що існує на момент закінчення терміну дії, платіж може також здійснюватися на користь контрагента, який здійснює дострокове погашення. Розрахунок цієї компенсації повинен бути однаковою як для пені на дострокове погашення, так і для вигоди від дострокового погашення.

Група вважає, що змінений стандарт не вплине на розкриття в консолідованій фінансовій звітності.

МСБО 28 "Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства" - довгострокові внески в асоційовані та спільні підприємства

Серед поправок до "Довгострокових внесків в асоційовані та спільні підприємства" (поправки МСБО 28) зазначено:

- Додається параграф 14А, щоб пояснити, що суб'єкт господарювання застосовує МСФЗ 9, включаючи його вимоги щодо зменшення корисності, до довгострокових внесків у асоційованому підприємстві чи спільному підприємстві, які є частиною чистої інвестиції в асоційоване підприємство або спільне підприємство, але до якого не застосовується метод власного капіталу.
- Був вилучений параграф 41, оскільки Рада вважає, що це лише повторює вимоги МСФЗ 9 та спричиняє плутанину з обліком довгострокових внесків.

Група вважає, що змінений стандарт не вплине на розкриття в консолідованій фінансовій звітності.

МСБО 19 "Виплати працівникам" – Зміни програми, скорочення або розрахунок

У випадку зміни програми, скорочення чи розрахунку, тепер є обов'язковим для Компанії переглядати свої припущення для подальшої переоцінки вартості поточних послуг, а також чистих відсотків після внесених до програми змін.

Група вважає, що змінений стандарт може вплинути на розкриття в консолідованій фінансовій звітності, однак, точний можливий вплив ще не визначений.

МСФЗ (IFRS) 17 "Страхові контракти"

МСФЗ 17 замінює МСФЗ 4, який був випущений як проміжний стандарт у 2004. МСФЗ 17 вирішує проблему порівняльності інформації, створену МСФЗ 4, оскільки вимагає вести облік усіх страхових контрактів послідовно. Це матиме позитивні наслідки як для інвесторів, так і для страхових компаній. Страхові зобов'язання обліковуватимуться за їх поточною, а не історичною собівартістю. Компанія повинна буде відображати прибутки по мірі надання страхових послуг (а не на момент отримання страхової премії), а також подавати інформацію про прибутки від страхових контрактів, які компанія очікує отримати у майбутньому.

Група вважає, що змінений стандарт не вплине на розкриття в консолідованій фінансовій звітності.

МСФЗ (IFRS) 10 "Консолідована фінансова звітність", МСБО (IAS) 28 "Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства – продаж або внесення активів між інвестором та його асоційованою компанією або спільним підприємством"

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Вузькоспеціалізовані поправки стосуються визнаних розходжень між вимогами в МСФЗ 10 та МСБО 28 (2011) при продажу або внесенні активів між інвестором та його асоційованою компанією або спільним підприємством. Група вважає, що змінений стандарт не вплине на розкриття в консолідованій фінансовій звітності.

Цикл щорічних змін МСФЗ 2014-2016 років

Зміни, які застосовуються до річних періодів, що починаються з 1 січня 2018.

Вносяться зміни до перелічених нижче стандартів:

- МСФЗ (IFRS) 1 "Перше застосування Міжнародних стандартів звітності": видалено додаток Е що описував тимчасові звільнення під час застосування даного стандарту.
- МСБО (IAS) 28 "Інвестиції в асоційовані підприємства": Внесені роз'яснення щодо того, що інвестиції в асоційованій компанії або спільні підприємства, які контролюються суб'єктом, який є венчурним підприємством, можливо оцінювати за справедливою вартістю через прибуток або збиток в залежності від ситуації, при первісному визнанні.

Група вважає, що змінні стандарти не вплинуть на розкриття в консолідованій фінансовій звітності.

Цикл щорічних змін МСФЗ 2015-2017 років

Зміни, які застосовуються до річних періодів, що починаються з 1 січня 2019.

Вносяться зміни до перелічених нижче стандартів:

- МСФЗ (IFRS) 3 "Об'єднання бізнесу" та МСФЗ (IFRS) 11 "Спільна діяльність" – зміни до МСФЗ 3 роз'яснюють, що у випадку отримання контролю над бізнесом, суб'єкт господарювання повинен переоцінити свою попередню частку участі у спільній операції. Зміни до МСФЗ 11 роз'яснюють, що у випадку отримання контролю над бізнесом, суб'єкт господарювання не повинен переоцінювати свою попередню частку участі у спільній операції.
- МСБО (IAS) 12 "Податки на прибуток" – зміни роз'яснюють, що усі податкові наслідки виплати дивідендів (розподіл прибутку) повинні бути відображені у прибутках чи збитках, залежно від впливу на нарахування податків.
- МСБО (IAS) 23 "Витрати на позики" – зміни роз'яснюють, що у випадку, якщо певне запозичення залишається непогашеним після того, як актив, під який залучались ці кошти, є готовий його використання чи продажу, це зобов'язання включається до загальних запозичень при розрахунку норми капіталізації.

Група вважає, що змінні стандарти можуть вплинути на розкриття в консолідованій фінансовій звітності, однак, точний можливий вплив ще не визначений.

6. Виручка

	2017	2016
Водопостачання	249 113	189 586
Водовідведення	153 720	147 027
Розбавлення стічних вод	15 839	14 613
Інша реалізація	7 963	7 700
	426 635	358 926

7. Собівартість

	2017	2016 скориговано
Електроенергія	190 269	173 502
Заробітна плата разом з нарахуваннями	101 004	73 480
Амортизація	93 881	69 196
Матеріали	34 729	6 290
Податки та збори	23 907	24 361
Послуги	18 606	35 651
Ремонти	2 182	14 292
Інше	933	416
	465 511	397 188

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

8. Адміністративні витрати

	2017	2016 скориговано
Заробітна плата разом з нарахуваннями	37 760	28 264
Матеріали	3 414	6 208
Послуги банків	3 383	3 287
Амортизація	1 887	1 792
Юридично-консультаційні послуги	1 048	1 687
Електроенергія	597	574
Податки	332	300
Інше	8 343	4 336
	56 764	46 448

9. Інші операційні доходи

	2017	2016
Списання кредиторської заборгованості	16 406	151
Оприбуткування металобрухту	586	279
Прибуток від реалізації інших активів	295	24
Отримані штрафи, пені, неустойки	213	1 031
Прибуток від безоплатно одержаних активів	9	1 882
Інші доходи	2 406	1 762
	19 915	5 129

У 2017 році вступило в силу рішення суду щодо списання податкового боргу за геологорозвідувальні роботи в сумі 16 097 тис.грн. Відповідно, Група відобразила у консолідованій фінансовій звітності дохід від списання кредиторської заборгованості у відповідній сумі.

10. Інші операційні витрати

	2017	2016 скориговано
Зміна резерву сумнівних боргів та списання сумнівної заборгованості	36 398	76 423
Штрафи, пені, неустойки	14 570	11 520
Витрати на профком	2 244	1 786
Списання ПДВ	-	161
Інші витрати	2 451	1 678
	55 663	91 568

11. Фінансові доходи та витрати

	2017	2016 скориговано
Фінансові доходи:		
Відсотки отримані	37	28
	37	28
Фінансові витрати:		
Курсова різниця	5 859	35 184
Відсотки за кредитом від МБРР/Міністерства фінансів України	5 117	4 982
Відсотки за кредитом від ЄБРР	2 517	-
Відсотки за кредитом НЕФКО	770	-
Відсотки за овердрафтом	597	738
	14 860	40 904

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

12. Податок на прибуток

Протягом 2017 року діяла ставка оподаткування 18%. Складові витрат з податку на прибуток за рік, що закінчився 31 грудня представлено нижче:

	2017	2016
Поточні витрати з податку на прибуток	-	-
Відстрочений податок на прибуток	(16 322)	(22 056)
Витрати / (вигода) від податку на прибуток	(16 322)	(22 056)

Узгодження податкових витрат за чинною ставкою з фактичними податковими витратами наведено нижче:

	2017	2016
Прибуток / (збиток) до оподаткування	(146 211)	(212 025)
Податок на прибуток за ставкою, чинною в Україні 18% (2016: 18%)	26 318	38 165
Знецінення відстроченого податкового активу	(33 140)	-
Податковий ефект доходів / (витрат), які не враховуються для цілей оподаткування	23 144	(16 109)
Доходи/(витрати) з податку на прибуток	16 322	22 056

У нижченаведених таблицях подано інформацію про зміни у відстрочених податкових активах та зобов'язаннях за роки, що закінчилися 31 грудня 2017 та 2016 року:

	31.12.2017	Зміна протягом року	31.12.2016
Відстрочені податкові активи			
Резерв дебіторської заборгованості	29 640	29 640	-
Знецінення запасів	989	989	-
Резерв пільгових пенсій	134	134	-
Забезпечення під штрафи	690	690	-
Відсікання за періодами	230	230	-
Від'ємне значення об'єкта оподаткування	38 027	6 687	31 340
	69 710	38 370	31 340
Відстрочені податкові зобов'язання			
Основні засоби	(36 570)	11 092	(47 662)
	(36 570)	11 092	(47 662)
Чистий відстрочений податковий актив / (зобов'язання)	33 140	49 462	(16 322)
Знецінення відстроченого податкового активу	(33 140)	(33 140)	-
Чистий відстрочений податковий актив / (зобов'язання) після знецінення	-	16 322	(16 322)

	31.12.2016	Зміна протягом року	31.12.2015
Відстрочені податкові активи			
Від'ємне значення об'єкта оподаткування	31 340	13 392	17 948
	31 340	13 392	17 948
Відстрочені податкові зобов'язання			
Основні засоби	(47 662)	8 664	(56 326)
	(47 662)	8 664	(56 326)
Чистий відстрочений податковий актив / (зобов'язання)	(16 322)	22 056	(38 378)

13. Основні засоби

Група не вела облікові записи щодо амортизації основних засобів у звітному та попередніх періодах. Група зберігає підтверджувальну документацію в своїх архівах тільки за останній трирічний період

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Нижче представлено інформацію про залишки основних засобів станом на 31 грудня 2017 та 2016 років.

	31.12.2017	31.12.2016
Основні засоби	528 377	587 513
Незавершене будівництво	80 869	48 363
Передоплати за основні засоби	19 888	2 939
	629 134	638 815

Нижче представлено інформацію про рух основних засобів у 2017 та 2016 роках:

	Будівлі та передавальні пристрої	Машини та обладнання	Транспортні засоби	Інші основні засоби	Всього
Первісна вартість					
На 31 грудня 2015 р.	2 235 834	142 476	15 085	5 219	2 398 614
Надходження	24 885	7 724	252	2 139	35 000
Надходження як внесок в статутний капітал	16 877	-	-	-	16 877
Вибуття	(1 251)	(574)	(110)	(275)	(2 210)
На 31 грудня 2016 р.	2 276 345	149 626	15 227	7 083	2 448 281
Надходження	19 169	6 031	944	3 072	29 216
Надходження як внесок в статутний капітал	7 419	36	-	-	7 455
Вибуття	(31)	(896)	(133)	(169)	(1 229)
На 31 грудня 2017 р.	2 302 902	154 797	16 038	9 986	2 483 723
Накопичена амортизація та знецінення					
На 31 грудня 2015 р.	(1 647 489)	(127 569)	(10 853)	(3 626)	(1 789 537)
Амортизаційні нарахування	(65 983)	(3 055)	(923)	(2 225)	(72 186)
Вибуття	161	558	110	126	955
На 31 грудня 2016 р.	(1 713 311)	(130 066)	(11 666)	(5 725)	(1 860 768)
Амортизаційні нарахування	(88 946)	(3 698)	(810)	(2 188)	(95 642)
Вибуття	29	734	133	168	1 064
На 31 грудня 2017 р.	(1 802 228)	(133 030)	(12 343)	(7 745)	(1 955 346)
Залишкова вартість					
На 31 грудня 2016 р.	563 034	19 560	3 561	1 358	587 513
На 31 грудня 2017 р.	500 674	21 767	3 695	2 241	528 377

Станом на 31 грудня 2017 та 2016 року у Групі відсутні основні засоби, що використовувалися б в якості забезпечення за кредитами.

Інформацію про первісну вартість основних засобів, які є повністю замортизованими, представлено нижче:

	31.12.2017	31.12.2016
Повністю замортизовані об'єкти основних засобів	189 812	177 818
	189 812	177 818

14. Нематеріальні активи

	31.12.2017	31.12.2016
Первісна вартість		
Станом на початок періоду	8 341	7 633
Придбання	217	708
Вибуття	-	-
Станом на кінець періоду	8 558	8 341

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р. (в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	31.12.2017	31.12.2016
Накопичена амортизація		
Станом на початок періоду	(7 618)	(7 582)
Нараховано за період	(126)	(36)
Списано внаслідок вибуття	-	-
Станом на кінець періоду	(7 744)	(7 618)
Залишкова вартість на початок періоду	723	51
Залишкова вартість на кінець періоду	814	723

15. Запаси

	31.12.2017	31.12.2016
Сировина та матеріали	24 624	17 056
Паливно-мастильні матеріали	1 735	700
Запасні частини	182	205
Інші запаси	942	702
	27 483	18 663

16. Торгова дебіторська заборгованість

	31.12.2017	31.12.2016
Заборгованість населення	116 729	81 926
Заборгованість юридичних осіб	24 498	18 849
Заборгованість бюджетних організацій	1 469	1 463
Інша торгова дебіторська заборгованість	-	64
<i>Резерв сумнівних боргів на:</i>		
Заборгованість населення	(91 464)	(60 689)
Заборгованість юридичних осіб	(7 609)	(2 241)
Заборгованість бюджетних організацій	(22)	(55)
Іншу торгову дебіторську заборгованість	-	(35)
	43 601	39 282

Середній кредитний період для клієнтів Групи протягом років, що закінчилися 31 грудня 2017 та 2016 років, складав 59 та 52 днів відповідно.

Торгова дебіторська заборгованість зазвичай погашається протягом 30-90 днів.

Узгодження змін у резерві на сумнівні борги наведено нижче:

Залишок станом на 31 грудня 2015	46 810
Донарахування резерву сумнівних боргів	16 210
Залишок станом на 31 грудня 2016	63 020
Донарахування резерву сумнівних боргів	36 075
Залишок станом на 31 грудня 2017	99 095

Аналіз торгової дебіторської заборгованості за термінами протермінування станом на 31 грудня представлено нижче:

	Непрострочена та без ознак зменшення корисності	Прострочена, але без ознак зменшення корисності			Всього
		до 90 днів	90-180 днів	180-365 днів	
31.12.2017	26 303	9 272	4 325	3 701	43 601
31.12.2016	18 573	7 019	3 114	10 576	39 282

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

17. Інша дебіторська заборгованість

	31.12.2017	31.12.2016
Розрахунки з бюджетом за різницю в тарифах	49 796	49 796
Розрахунки за субсидіями та пільгами	9 696	9 879
Витрати майбутніх періодів	5 584	4 140
Поворотна позика видана (Примітка 29)	5 000	-
Позики, видані працівникам	120	218
Інша дебіторська заборгованість	945	9 004
Резерв зі зменшення корисності	(50 838)	(58 713)
	20 303	14 324

Станом на 31.12.2015 Група мала дебіторську заборгованість за розрахунками з бюджетом за різницю в тарифах на суму 49 796 тис.грн. Протягом 2016 та 2017 років даного відшкодування не було отримано, тому станом на 31.12.2016 та 31.12.2017 на усю суму створено резерв сумнівних боргів.

18. Аванси видані

	31.12.2017	31.12.2016
Аванси постачальникам	3 532	5 448
Резерв зі зменшення корисності	(2 307)	(922)
	1 225	4 526

19. Податки до відшкодування

	31.12.2017	31.12.2016
Екологічний податок	3 282	-
Розрахунки з ПДВ	3 976	2 086
Рентна плата за спеціальне використання води	1 020	-
Передоплати з податку на прибуток	156	144
Інші	1	-
	8 435	2 230

20. Грошові кошти та їх еквіваленти

	31.12.2017	31.12.2016
Грошові кошти на рахунках в банку	5 885	3 195
Грошові кошти в дорозі	1 178	736
	7 063	3 931

21. Статутний капітал

	31.12.2017		
Учасник	%	Оголошений капітал	Неоплачений капітал
Львівська міська рада	100	1 059 013	(128 595)
	100	1 059 013	(128 595)

	31.12.2016		
Учасник	%	Оголошений капітал	Неоплачений капітал
Львівська міська рада	100	754 586	(8 717)
	100	754 586	(8 717)

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

22. Кредити та позики

	Валюта	Ставка	Термін погашення	31.12.2017	31.12.2016 скориговано
Довгострокові					
<i>Плаваюча відсоткова ставка</i>					
Позика МБРР/Міністерства фінансів	USD	Libor+0.75%	15.04.2021р.	210 198	254 618
				210 198	254 618
Мінус: поточна частина довгострокових процентних кредитів					
				(55 573)	(50 983)
				154 625	203 635
Короткострокові					
<i>Фіксована відсоткова ставка</i>					
ПАТ "Укргазбанк" (овердрафт)	UAH	25%		723	-
Плюс:					
<i>Плаваюча відсоткова ставка</i>					
Поточна частина довгострокових процентних кредитів	USD	Libor+0.75%		55 573	50 983
				56 296	50 983
Заборгованість за нарахованими відсотками					
				1 315	1 192
				57 611	52 175

Міжнародний банк реконструкції та розвитку в серпні 2002 року погодився надати Україні позику, еквівалентну 24 250 тис. доларам США на умовах, визначених в Угоді про позику Світового банку на реалізацію Проекту з водопостачання та водовідведення у м. Львові. Україна погодилася субкредитувати кошти позики Світового банку Львівському міському комунальному підприємству "Львівводоканал" відповідно до умов угоди про субкредитування, а місто Львів та Міністерство фінансів України уклали окрему гарантійну угоду. У цьому ланцюгу угод, повноваження та відповідальність за впровадження Проекту надано "Львівводоканал".

29 січня 2016 року Група уклала кредитний договір із Європейським банком реконструкції та розвитку на суму 15 000 тис. євро. Гарантом даної угоди виступила Львівська міська рада. Станом на 31.12.2017 Група не отримала траншів за цим кредитом.

Зміни у зобов'язаннях Групи, що виникли в результаті фінансової діяльності, подано нижче:

	Відсоткові кредити та позики	Відсотки за кредитом	Відсотки за резервування	Разом
На 31 грудня 2015 року	303 260	8 089	-	311 349
Грошові потоки	(83 370)	(13 073)	-	(96 443)
Нарахування	-	5 720	-	5 720
Курсові різниці	34 728	456	-	35 184
На 31 грудня 2016 року	254 618	1 192	-	255 810
Грошові потоки	(49 460)	(6 027)	(2 947)	(58 434)
Нарахування	-	5 714	3 287	9 001
Курсові різниці	5 763	46	50	5 859
На 31 грудня 2017 року	210 921	925	390	212 236

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

23. Резерви та забезпечення

	31.12.2017	31.12.2016 скориговано
Довгострокові забезпечення та резерви		
Резерв на виплату пільгових пенсій	452	238
	452	238
Поточні забезпечення та резерви		
Забезпечення під судові позови	21 929	17 534
Резерв на виплату відпусток	20 610	16 589
Забезпечення на повернення невикористаних бюджетних коштів за	8 683	-
Резерв на виплату пільгових пенсій	294	131
	51 516	34 254

Нижче представлено інформацію про рух забезпечень та резервів у 2017 та 2016 роках:

	Забезпечення під судові справи	Резерв на виплату відпусток	Резерв на пенсійні виплати	Забезпечення на повернення невикористаних бюджетних коштів за пільгами та субсидіями	Всього
На 31.12.2015	14 138	13 965	232	-	28 335
Використання	-	(8 564)	(100)	-	(8 664)
Нарахування	3 396	11 188	237	-	14 821
На 31.12.2016	17 534	16 589	369	-	34 492
Використання	-	(11 134)	(270)	-	(11 404)
Нарахування	4 395	15 155	647	8 683	28 880
На 31.12.2017	21 929	20 610	746	8 683	51 968

Аналіз чутливості суми зобов'язань щодо виплати пільгових пенсій для основних припущень:

	31.12.2017	31.12.2016
Зміна ставки дисконтування:		
Збільшення на 1%	(10)	(5)
Зменшення на 1%	10	5
Зміна розміру пенсій:		
Збільшення на 1%	7	4
Зменшення на 1%	(7)	(4)
Зміна кількості осіб:		
Збільшення на 1 особу	76	46
Зменшення на 1 особу	(76)	(46)

24. Торгова кредиторська заборгованість

	31.12.2017	31.12.2016
Послуги з підкачки води	13 418	9 578
Матеріали	9 243	7 292
Послуги	7 572	2 509
Електроенергія	1 450	4 763
	31 683	24 142

ЛЬВІВСЬКЕ МІСЬКЕ КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО "ЛЬВІВВОДОКАНАЛ"

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

25. Інша кредиторська заборгованість

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u> скориговано
Заборгованість за заробітною платою	8 646	7 182
Заборгованість за основні засоби	200	1 453
Інші поточні зобов'язання	520	304
	9 366	8 939

26. Податкові зобов'язання

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
ПДВ до сплати	23 191	16 118
Податки, пов'язані із заробітною платою	4 044	3 241
Податок за користування надрами	652	1 152
Податок на землю	45	11
Геологорозвідка	-	16 097
Екологічний податок	-	401
Інші податки	-	156
	27 932	37 176

27. Аванси отримані

	<u>31.12.2017</u>	<u>31.12.2016</u>
Аванси за водопостачання та водовідведення:		
фізичні особи	25 223	29 599
юридичні особи	3 693	2 391
бюджетні організації	814	480
Інші аванси	325	1 414
	30 055	33 884

28. виправлення помилок минулих періодів

Протягом звітного періоду Група ідентифікувала та виправила помилки за рік, що закінчився 31 грудня 2016 року. Представлені нижче таблиці підсумовують вплив таких помилок на фінансовий результат за період та нерозподілений прибуток за період:

Вплив на консолідований звіт про сукупні доходи

	Примітка	<u>2016</u> скориговано	Коригування	<u>2016 до</u> коригувань
Собівартість	2	397 188	304	396 884
Адміністративні витрати	2	46 448	400	46 048
Інші операційні витрати	1, 2	91 568	3 391	88 177
Фінансові витрати	1	40 904	(3 396)	44 300
Вплив на сукупні доходи			699	

Вплив на консолідований звіт про фінансовий стан

	Примітка	<u>2016</u> скориговано	Коригування	<u>2016 до</u> коригувань
Довгострокові зобов'язання				
Резерви та забезпечення	2	238	238	-
Поточні зобов'язання				
Кредити та позики	1	52 175	(17 534)	69 709
Інша кредиторська заборгованість	2	8 939	(11 497)	20 436
Резерви та забезпечення	1, 2	34 254	34 254	-
Вплив на власний капітал			5 461	

**ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.**

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

1. Штрафні санкції, нараховані за недотримання умов кредиту від Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР) Група помилково класифікувала як зобов'язання за кредитами та відповідними нарахуваннями та відображала в складі поточних зобов'язань в статті "Кредити та позики". Дану помилку було виправлено та суму 17 534 тис. грн. відображено в статті "Резерви та забезпечення". Відповідно, витрати на збільшення даного резерву протягом 2016 року відображено в статті "Інші операційні витрати" замість "Фінансові витрати". Група оскаржує сплату штрафних санкцій в судовому порядку.

2. У минулих звітних періодах Група нараховувала резерв на невикористані відпустки недостовірно, виходячи з кількості невикористаних повних відпусток. У даній звітності резерв станом на 31.12.2016 та на 31.12.2015 перераховано, виходячи з фактичної кількості невикористаних днів відпустки. Також Група відображала резерви на виплату відпусток працівникам та на виплату пільгових пенсій у складі іншої кредиторської заборгованості. У даній звітності нараховані резерви та забезпечення розкриваються в окремій статті. Окрім цього, в даній звітності забезпечення на виплату пільгових пенсій, які не будуть погашені протягом 12 місяців після дати складання звітності, подані у складі довгострокових зобов'язань.

29. Інформація щодо пов'язаних сторін

Сторони вважаються пов'язаними, якщо одна сторона має можливість контролювати іншу сторону або здійснювати суттєвий вплив на іншу сторону під час прийняття фінансових та операційних рішень. Під час розгляду всіх можливих відносин з пов'язаними сторонами, увага приділяється сутності відносин, а не лише юридичній формі. Пов'язані сторони можуть укладати операції, що їх не можуть укладати непов'язані сторони, та операції між пов'язаними сторонами можуть не здійснюватися на основі цих самих строків, умов та сум, що й операції між непов'язаними сторонами.

У зв'язку з тим, що Група перебуває у повній комунальній власності міста Львів, місцеві органи влади можуть впливати на вибір контрагентів, які також перебувають у комунальній власності.

Операції із пов'язаними сторонами представлені виключно операціями між підприємствами під спільним контролем та Групою і протягом 2017 та 2016 років були такими:

	2017	2016
Реалізація товарів і послуг	28 122	26 790
Придбання матеріалів та послуг	12 092	13 281
Надання позики	10 000	-
Повернення позики контрагентом	5 000	-

Залишки за операціями Групи із пов'язаними сторонами представлені виключно залишками за операціями між підприємствами під спільним контролем та Групою і станом на 31 грудня 2017 та 2016 років були такими:

	31.12.2017	31.12.2016
Торгова дебіторська заборгованість	6 028	8 098
Позики надані	5 000	-
Аванси видані	31	29
Аванси отримані	(835)	(1 395)
Торгова кредиторська заборгованість	(13 813)	(9 859)
Інша кредиторська заборгованість	-	(279)
	(3 589)	(3 406)

Умови угод з пов'язаними сторонами

Угоди з придбання або продажу з пов'язаними сторонами відбуваються на умовах, аналогічних умовам на комерційній основі. Балансові залишки на кінець року є незабезпеченими, безвідсотковими, та оплата за ними проводиться грошовими коштами. Групою не було отримано (надано) жодних забезпечень або гарантій по відношенню до дебіторської або кредиторської заборгованостей пов'язаним сторонам. За рік, що закінчився 31 грудня 2017 року, Група зафіксувала знецінення дебіторської заборгованості від пов'язаних сторін на суму 5 614 тис. грн. (2016: 1 999 тис. грн.).

Протягом 2017 року Львівська міська Рада внесла в статутний капітал Групи 176 918 тис. грн. та основні засоби загальною вартістю 7 631 тис. грн. (2016: грошові кошти - 175 313, основні засоби - 16 877 тис. грн.).

29 січня 2016 року Група уклала кредитний договір із Європейським банком реконструкції та розвитку на суму 15 000 тис. євро. Гарантом даної угоди виступила Львівська міська рада. Станом на 31.12.2017 Група не отримала траншів за цим кредитом.

**ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.**

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

За рік, що закінчився 31 грудня 2017 року, винагорода провідного управлінського персоналу в кількості однієї особи склала 376 тис. грн. (2016: 277 тис. грн.)

30. Управління фінансовими ризиками

Фактори фінансового ризику

У результаті своєї діяльності Група піддається впливу ряду фінансових ризиків, а саме ринковому ризику, кредитному ризику, ризику ліквідності та іншим ризикам, що є результатом впливу фінансових інструментів, якими вона володіє.

Загальна програма Групи щодо управління ризиками сконцентрована на непередбачуваності фінансових ринків і націлена на мінімізацію потенційних негативних наслідків.

Політику управління ризиками, яка використовується Групою, розкрито нижче.

30.1. Ринковий ризик

Ринковий (систематичний) ризик є ризиком того, що ринкова вартість фінансових інструментів буде коливатись за рахунок змін у ринковій кон'юнктурі. Ринковий ризик зустрічається чотирьох основних типів: ризик коливання відсоткової ставки, ризик коливання валютних курсів, ризик зміни цін на товари, а також ризик зміни інших цін, наприклад ризик зміни курсу акцій. До фінансових інструментів, що чутливі до ринкового ризику належать кредити та позики, торгова та інша кредиторська заборгованість, грошові кошти та їх еквіваленти.

Група чутлива до описаних нижче ризиків зміни ринкової кон'юнктури:

Ризик зміни відсоткової ставки

Ризик зміни відсоткової ставки – це ризик того, що вартість фінансового інструменту коливатиметься внаслідок змін відсоткової ставки. Коливання відсоткових ставок впливають на фінансове становище й потоки грошових коштів Групи.

Ризик зміни ринкових процентних ставок відноситься, насамперед, до довгострокових боргових зобов'язань Групи з плаваючою процентною ставкою, що має прив'язку до Лондонської міжбанківської ставки пропозиції ("LIBOR").

Нижче представлений аналіз чутливості збитку до оподаткування та власного капіталу Групи до можливої зміни відсоткової ставки при незмінному значенні всіх інших змінних:

	Збільшення (зменшення) відсоткової ставки, %	Вплив на збиток до оподаткування
2017	1	2 122
2017	-1	(2 122)
2016	1	2 558
2016	-1	(2 558)

Ризик коливання валютних курсів

Ризик коливання валютних курсів - це ризик того, що вартість фінансового інструменту буде коливатися через зміни курсів іноземних валют по відношенню до національної валюти. Вплив ризику коливання валютних курсів пов'язаний з монетарними активами та зобов'язаннями, деномінованими в іноземній валюті.

Група здійснює діяльність на українському ринку та генерує грошові в українській гривні (функціональна валюта). Група залучає кредити, деноміновані в іноземній валюті, що, у свою чергу, призводять до впливу ризику коливання валютних курсів. Група не здійснювала операцій, спрямованих на хеджування ризику коливання валютних курсів.

Наведена нижче таблиця узагальнює інформацію про концентрацію ризику коливання валютних курсів станом на 31 грудня 2017 та 2016:

**ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.**

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Фінансові зобов'язання

	31.12.2017	31.12.2016
Долар США	211 122	255 809
Євро	391	-

Нижче представлений аналіз чутливості збитку до оподаткування та власного капіталу Групи до ймовірної зміни обмінного курсу при постійному значенні всіх інших змінних.

	Збільшення (зменшення) валютного курсу, %	Вплив на збиток до оподаткування
2017		
Долар США	1	2 111
Долар США	-1	(2 111)
Євро	1	4
Євро	-1	(4)
2016		
Долар США	1	2 558
Долар США	-1	(2 558)

30.2. Кредитний ризик

Група стикається із кредитним ризиком, який визначається як ризик того, що контрагент не зможе погасити суму заборгованості в повному обсязі при настанні строку погашення. Максимальний рівень кредитного ризику Групи в цілому відображається в балансовій вартості фінансових активів, яка наведена у консолідованому звіті про фінансовий стан. Резерви на знецінення створюються для покриття збитків, які можуть бути понесені на звітну дату.

Фінансові інструменти, які потенційно пов'язують Групу зі значними кредитними ризиками, в основному включають кошти в банках та торгіву та іншу дебіторську заборгованість.

Максимальний кредитний ризик для Групи на 31 грудня був таким:

	31.12.2017	31.12.2016
Грошові кошти та їх еквіваленти	7 063	3 931
Торгова дебіторська заборгованість	43 601	39 282
Інша дебіторська заборгованість	20 303	14 324
	70 967	57 537

Грошові кошти розміщуються в українських фінансових установах, які мають мінімальний ризик невиконання зобов'язань на момент внесення коштів.

Група здійснює торговельні операції здебільшого з кредитоспроможними третіми сторонами. Політика Групи полягає в тому, що всі замовники юридичні особи, які бажають працювати на умовах кредиту, повинні пройти відповідні процедури підтвердження кредитоспроможності. Крім цього, залишки дебіторської заборгованості постійно контролюються Групою, але завжди існує ймовірність виникнення безнадійних боргів. Управлінський персонал вважає, що станом на 31 грудня 2017 р. Група не має значного ризику збитків понад суми вже відображених резервів.

30.3. Ризик ліквідності

Ризик ліквідності – це ризик того, що Група може зіткнутися з труднощами при погашенні своїх фінансових зобов'язань. Причиною зростання рівня ризику ліквідності може стати суттєва невідповідність між термінами погашення фінансових активів та фінансових зобов'язань у випадку коли, терміни погашення фінансових активів перевищують терміни погашення фінансових зобов'язань.

**ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.**

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Завданням управлінського персоналу Групи є підтримка балансу між безперервним фінансуванням і достатньою кількістю готівки та інших високоліквідних активів та підтриманням відповідного рівня кредитних зобов'язань перед постачальниками та банками. Варто звернути увагу, що у зв'язку з нестабільною фінансово-економічною ситуацією в Україні, залучення зовнішніх джерел фінансування у випадку необхідності підтримки достатнього рівня ліквідності видається досить проблематичним.

В наведеній нижче таблиці представлено фінансові зобов'язання Групи в розрізі видів та термінів погашення станом на звітну дату:

	На вимогу	До 3 місяців	3-12 місяців	1 -5 років	Більше 5 років	Разом
31.12.2017						
Торгова кредиторська заборгованість	31 683	-	-	-	-	31 683
Процентні кредити з плаваючою ставкою	-	-	59 615	159 498	-	219 113
Процентні кредити з фіксованою ставкою	-	723	-	-	-	723
Резерви та забезпечення	30 612	79	20 847	635	-	52 173
Заборгованість за заробітною платою	-	8 646	-	-	-	8 646
Заборгованість за основні засоби	-	-	200	-	-	200
Інші поточні зобов'язання	-	-	520	-	-	520
	62 295	9 448	81 182	160 133	-	313 058

	На вимогу	До 3 місяців	3-12 місяців	1 -5 років	Більше 5 років	Разом
31.12.2016						
Торгова кредиторська заборгованість	24 142	-	-	-	-	24 142
Процентні кредити з плаваючою ставкою	-	-	56 283	212 825	-	269 108
Резерви та забезпечення	17 534	35	16 695	343	-	34 607
Заборгованість за заробітною платою	-	7 182	-	-	-	7 182
Заборгованість за основні засоби	-	-	1 453	-	-	1 453
Інші поточні зобов'язання	-	-	304	-	-	304
	41 676	7 217	74 735	213 168	-	336

30.4. Операційний ризик

Операційний ризик є ризиком, який виникає з недоліків інформаційних технологій і системного управління Групи, як ризик, який залежить від людських помилок. Група оцінює, підтримує та оновлює використовувані системи на безперервній основі.

30.5. Управління капіталом

Група розглядає статутний та додатковий капітал як джерела формування капіталу. Завданнями управлінського персоналу при управлінні капіталом є забезпечення спроможності Групи продовжувати функціонувати з метою отримання прибутків для засновників та вигод для інших зацікавлених осіб, а також для забезпечення фінансування своїх операційних потреб, капіталовкладень та стратегії розвитку Групи. Політика Групи з управління капіталом спрямована на забезпечення та підтримку оптимальної структури капіталу з метою зменшення сукупних витрат на залучення капіталу і забезпечення гнучкості доступу Групи до ринків капіталу.

Управлінський персонал Групи постійно контролює структуру капіталу та може коригувати свою політику та цілі управління капіталом із врахуванням змін в операційному середовищі, ринкових тенденціях та стратегії розвитку Групи. За роки, що закінчилися 31 грудня 2017 та 2016, політика та процедури, застосовувані Групою для управління капіталом, не змінювалися.

Група здійснює контроль капіталу за допомогою коефіцієнта фінансового важеля, який є результатом ділення чистої заборгованості на суму власного капіталу та чистої заборгованості. До складу чистої заборгованості включаються кредити та позики, торгова та інша кредиторська заборгованість за вирахуванням грошових коштів та їх еквівалентів.

ПРИМІТКИ ДО КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

(в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	31.12.2017	31.12.2016
Кредити та позики	212 236	255 810
Торгова кредиторська заборгованість	31 683	24 142
Інша кредиторська заборгованість	9 366	8 939
Грошові кошти та їх еквіваленти	(7 063)	(3 931)
Чиста заборгованість	246 222	284 960
Власний капітал	374 818	311 729
Власний капітал і чиста заборгованість	621 040	596 689
Коефіцієнт фінансового важеля	40%	48%

31. Справедлива вартість фінансових інструментів

Управлінський персонал Групи вважає, що балансова вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань, відображених у фінансовій звітності приблизно дорівнює їх справедливій вартості.

Основними категоріями фінансових інструментів Групи станом на звітні дати є такі:

	31.12.2017	31.12.2016
Фінансові активи		
Торгова дебіторська заборгованість (примітка 16)	43 601	39 282
Інша дебіторська заборгованість (примітка 17)	20 303	14 324
Грошові кошти та їх еквіваленти (примітка 20)	7 063	3 931
	70 967	57 537
Фінансові зобов'язання		
Кредити та позики (примітка 22)	212 236	255 810
Торгова кредиторська заборгованість (примітка 24)	31 683	24 142
Інша кредиторська заборгованість (примітка 25)	9 366	8 939
Резерви та забезпечення (примітка 23)	51 968	34 492
	305 253	323 383

32. Події після звітної дати

Після звітної дати і до дати затвердження консолідованої фінансової звітності до випуску не відбулося суттєвих подій, які б надавали додаткову інформацію щодо консолідованої фінансової звітності Групи та які необхідно було б відобразити у консолідованій фінансовій звітності.